

CARTULARI DE LA CATALUNYA COMTAL

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

BARCELONA, desembre 2011 - NÚMERO 25

Monogràfic

l'Institut visita el

Monestir de Montserrat

EDICIÓ ESPECIAL NÚMERO **25**

AQUESTA PUBLICACIÓ ES DISTRIBUEIX ALS CENTRES OFICIALS I CULTURALS DEL NOSTRE PAÍS I A L'ESTRANGER

RELACIÓ DELS CASALS CATALANS QUE REBEN EL CARTULARI DE L'INSTITUT

DINS L'ESTAT ESPANYOL:

Associació Espai Catalunya Topalekua - Sant Sebastià - Donostia. --- Centre Català de Córdoba. - Córdoba. --- Cercle Català d'Araba. - Gazteiz. --- Casa Catalana de Las Palmas. - Las Palmas de Gran Canaria. --- Cercle Català de Madrid. - Madrid. --- Casal Català de Menorca. - Maó. - Casa Catalana de Mallorca. - Palma de Mallorca. --- Casal de Catalunya de Sevilla - Sevilla. --- Casa Catalana de Saragossa. - Zaragoza.

A L'ESTRANGER:

ALEMANYA: Associació Catalana d'Essen Essen - Borbeck. --- Casal Català d'Hannover, e.V. Hidesheim. --- Centre Cultural Català de Colònia, e.V. Köln. --- Deutscher Katalanistenverband Münster in Westfalen. --- Associació Catalana d'Amburg "El Pont Blau". --- Katalanischer Salon, (Berlin). --- Catans de Frankfurt - Frankfurt.

ANDORRA: Centre de la Cultura Catalana del Principat d'Andorra, Andorra la Vella.

ARGENTINA: Casal Català de Bahía Blanca, Bahía Blanca. --- Associació Catalana de Socors Mutus "Montepio de Montserrat", Buenos Aires. --- Associació Civil Grup d'Empresaris Catalans de l'Argentina (GREC), Buenos Aires. --- Casal de Catalunya de Buenos Aires, Buenos Aires. --- Les Quatre Barres, Buenos Aires. --- Casal Català de Córdoba, Córdoba. --- Casal dels Països Catalans de La Plata, La Plata. --- Centre Català de Mendoza, Mendoza. --- Mutual Catalana Germanor, Mendoza. --- Casal de Catalunya de Paraná, Paraná, Entre Rios. --- Agrupació Catalana de Pergamino, Pergamino. --- Centre Català de Rosario, Rosario. --- Centre Català de Venado Tuerto, Venado Tuerto, Santa Fe. --- Casal Català de Mar del Plata. --- Agrupació Cultural Catalana de Mendoza. --- Casal de Catalunya de Santa Fe.

AUSTRÀLIA: Radiodifusió Catalana East Brighton, Victoria. --- Casal Català of New South Wales Bexley, New South Wales. --- Casal Català de Victòria / Catalan Club Victòria.

AUSTRIA: Casal Català de Viena, Viena.

BÈLGICA: Casal Català de Brussel·les, Bruxelles.

BRASIL: Catalònia - Grup de Catalans de Sao Paulo São Paulo - SP. --- Instituto Brasileiro de Filosofia e Ciência Raimundo Lúlio (Ramon Llull) São Paulo - SP.

CANADÀ: Casal Cultural Muntaner Montmagny, Quebec. --- Casal dels Països Catalans de Toronto, Toronto, Ontàrio. --- Casal Català de Vancouver Vancouver, BC.

COLÒMBIA: Casal Català d'Antiòquia, Emvigado. --- Comunitat Catalana de Colòmbia, Santa Fe de Bogotá, DC.

COSTA RICA: Casal Català de Costa Rica, San José.

CUBA: Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya, La Habana.

DINAMARCA: Casal Català de Copenhaguen, Copenhaguen.

EL SALVADOR: Casal Català de El Salvador, San Salvador.

EQUADOR: Casal Català de Guayaquil, Guayaquil. --- Asociación Catalana Ecuatoriana de Negocios (ACEN), Quito. --- Casal Català de Quito, Quito.

ESTATS UNITS: Fundació Paulí Bellet, Bethesda, MD. --- Casal dels Catalans de Califòrnia, El Segundo CA. --- North American Catalan Society, Inc Nashville TN. --- Casal Català del Nord de Califòrnia Oakland, CA. --- American Institute for Catalan Studies Spring TX. --- Associació de Catalans de la Universitat de Califòrnia, Irvine (CatUCI). --- Friends of Catalonia Miami, Incorporated - Miami. --- Catalan Institute of America - Nova York. --- Casals dels Països Catalans a Califòrnia - Sant Diego. --- Casal del Països Catalans a Cleveland - Cleveland.

FRANÇA: Aire Nou de Bao, Bao. --- Cercle Català de Marsella, Marseille. --- Casal Català de Grenoble, Grenoble. --- Casal de Catalunya de París, París. --- Centre Cultural Català de Perpinyà, Perpinyà. --- Amical dels Catalans d'Alsàcia, Stransbourg. --- Casal Català de Tolosa de Llenguadoc, Toulouse. --- Cadres Catalans de Tolosa de Llenguadoc - Toulouse.

GUATEMALA: Casal Català de Guatemala, Guatemala, CA.

HONDURAS: Associació Catalana d'Hondures, San Pedro de Sula.

IRLANDA: Catalans a Dublin - Dublin.

ISLÀNDIA: Casal Català a Islàndia.

ITÀLIA: Associació Catalana a Roma, Roma.

JAPO: Centre Català de Kansai, Osaka.

LUXEMBURG: Centre Català de Luxemburg, Luxembourg.

MARROC: Casal de Cultura Catalana al Nord del Marroc - Tànger.

MÈXIC: Centre Català de Guadalajara, Guadalajara, Jalisco. --- Casal Català de la Península del Yucatán, A.C. Mérida, YU. --- Club de Empresaris Catalanes en Mèxic, México D.F. --- Orfeó Català de Mèxic, A.C. México D.F. --- Casal Català de Puebla, A.C. Puebla. --- Casal Virolai, A.C. Querétaro, QRT.

PARAGUAI: Centre Català d'Asunción, Asunción.

PAÏSOS BAIXOS: Casal Català dels Països Baixos, Oousterhout NB.

PERÚ: Casal Catalunya del Perú, Lima.

REGNE UNIT: Centre Català d'Escòcia - Escòcia. --- Catalans UK - Londres.

REPÚBLICA DOMINICANA: Casal Català de Santo Domingo, Santo Domingo.

REPÚBLICA POPULAR DE LA XINA: Catalan Association of China, Hong Kong. --- Casal Català de Beijing - Beijing. --- Shanghai Catalan Association - Shanghai.

SUÈCIA: Les Quatre Barres - Estocolm.

SUISSA: Casa Nostra de Basilea, Birsfelden. --- Cercle Català de Winterthur-Schafhausen, Brütten. --- Amics Catalans de Berna, Köniz. --- Centre Català de Lausanne, Lausanne. --- Casa Nostra de Suïssa, Wallisellen. --- Casa Nostra Baden - Wettingen / Grup Montseny Wettingen. --- Casa Nostra de Zürich, Zürich.

URUGUAI: Associació d'Empresaris d'Ascendència Catalana a l'Uruguai (ASEACU), Montevideo. --- Casal Català de Montevideo, Montevideo.

VENEÇUELA: Centre Català de Caracas, Caracas. --- Associació Nova Catalunya de Joan Orpí Puerto de la Cruz, Anzoátegui. --- Associació Veneçolana d'Empresaris d'Ascendència Catalana (AVEAC).

XILE: Agrupació d'Empresaris d'Ascendència Catalana (AEAC), Santiago de Xile. --- Centre Català de Santiago de Xile, Santiago de Xile. --- Federació d'Entitats Empresarials d'Ascendència Catalana d'America, Santiago de

ASOCIACIÓN DE PARAPSICÓLOGOS DE CATALUNYA

CURSO DE CONTROL MENTAL Y CULTURA PSÍQUICA MÉTODO GORDON

Dirigido por el Profesor GORDON

HIPNÓLOGO - MUSICOTERAPEUTA

Àngel Gordon
Bailén, 169 - pral. 3ª.
08037- Barcelona
Tel. y Fax 93 459 22 55

-- EL DOMINIO ABSOLUTO DE SÍ MISMO -- UNA EXCELENTE MEMORIA
-- UN JUICIO PENETRANTE Y JUSTO -- UNA VOLUNTAD INQUEBRANTABLE
-- UNA PERSONALIDAD VIGOROSA Y SIMPÁTICA--

Jaume Bertomeu
Editor

Lluïsa Goberna
Directora

Lluís Goberna
Cap de Redacció

Aquest CARTULARI és el portaveu de l'Institut, de publicació semestral. És una entitat convenientment legalitzada i domiciliada al Cap i Casal de Catalunya, i que té per finalitat aplegar als afeccionats a la història medieval de Catalunya i altres activitats del nostre País.

E d i t o r i a l

Benvolguts amics

*Com és habitual en aquestes dades properes al Nadal, us presentem una nova edició de la nostra revista, però en aquesta ocasió és molt especial, ja que es tracta del **CARTULARI número 25 de la segona època, o sigui, de 12 anys de trajectòria ininterrompuda**, de la qual ens sentim força satisfets. Sobretot perquè en aquest llarg període hi ha hagut i hi ha dificultats i impediments per poder continuar, però a pesar de tot aquí estem.*

*La nostra labor ha estat durant aquests anys el de donar a conèixer diversos apunts de la història, fets rellevants del nostre país, així com les nombroses visites culturals a molts dels monestirs, esglésies i castells de diversos punts de la geografia de **Catalunya** per tal de conèixer de prop i trepitjar els llocs emblemàtics, on van tenir lloc els episodis històrics i poder saber un mica més com es van desenvolupar aquests fets. En aquestes visites també hem pogut gaudir de l'entorn natural i sobretot de l'art romànic i gòtic, tan ric en el nostre país, alhora que d'unes breus pinzellades del nostre passat i, com no, d'una bona gastronomia que forma una part important de la nostra cultura.*

*En les pàgines centrals us presentem un **Recordatori de les nostres Efemèrides** amb les portades de tots els 25 **CARTULARIS** de la segona època que s'han editat en aquests dotze anys. Totes elles us recordaran les visites que en cada moment vàrem fer i de les que tenim un record entranyable. Però no ens volem posar nostàlgics i tenim en ment de fer, si més no, moltes més visites culturals als nombrosos llocs històrics que encara ens queden pendents de visitar. L'Institut, mitjançant el **CARTULARI**, té la intenció de continuar el seu desenvolupament per seguir sent un mitjà de divulgació de la cultura, la llengua i la història passada i present de **Catalunya** al món.*

*El passat octubre, en el transcurs de la visita que va fer l'Institut a **Montserrat** es va fer al **Pare Abat, Josep M. Soler**, el lliurament de dos volums enquadernats de tots els **CARTULARIS**. Tanmateix, a hores d'ara, la publicació, amb tots els seus números, es troba també a la **Biblioteca de Catalunya**, a la **Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra**, a l'**Arxiu Històric de Barcelona** i a la **Biblioteca Pública Arús**.*

*No deixeu de visitar periòdicament el nostre web on trobareu informació de totes les nostres activitats, i novetats, així com els enllaços a altres entitats que puguin ser del vostre interès. Al nostre web podeu trobar també tots els **CARTULARIS**, en PDF, que podreu descarregar.*

Esperem que el contingut d'aquesta nova edició 25 sigui del vostre grat i recordeu que estem oberts a suggeriments de tots aquells que vulguin aportar quelcom d'interès per tal que la nostra revista sigui millor cada dia.

*Us desitgem unes **BONES FESTES NADALENQUES I UN ANY 2012**, ple de... **BENAUANÇA***

Lluïsa Goberna

Consell de Redacció Col·laboradors:

Bartomeu Bioque
Josep Brunet
Toni Font
Maribel Gallèn
Àngel Gordon
Francesc Panyella
Mª Lluïsa Pujol
Jordi Rabionet
Eva Sans
Joana Tarín

Maquetació i Disseny Lluïsa Goberna

Corrector: Joan Anton Font

Webmasters: Lluís Teruel David Ballesteros

Redacció i Administració: Casanova, 43, Esc. Dret. Entl. 3r. 08011 BARCELONA

Tel. 93 325 77 91

E-mail: institut@cartulari.com estament@cartulari.com www.cartulari.com

Capçalera: Copy-Art-Institut.

Impressió: GAM Serveis Reprogràfics Dipòsit Legal: B-51863-01

Els articles signats són de la sola responsabilitat de l'autor i l'equip del Cartulari no necessàriament ha d'estar d'acord amb el contingut dels mateixos.

Amb el suport de la:
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

CARTULARI DE LA CATALUNYA COMTAL

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

ANY XXIV - SEMESTRAL
NÚMERO 25 - SEGONA ÈPOCA

Portada	1
Montserrat.	
Casals Catalans	2
Relació dels Casals d'arreu del món.	
Editorial	3
Redacció i administració.	
Informa	5
Les nostres activitats.	
Sopar d'Estiu	6
Presentació CARTULARI 24.	
Xàtiva, exterminada per Felip V	10
És un referent històric i cultural del País Valencià.	
Imaginari d'Esferes	22
Exposició de Lluïsa Goberna.	
Recordant les efemèrides	24
De les nostres Institucions.	
Conferències	26
De Montserrat a l'Orient Bíbic	34
Del Pare Bonaventura Ubach.	
El Parc del Laberint	38
És el parc més antic de Barcelona.	
Notícies	46

Foto portada de: Lluïsa Goberna
Vista de Montserrat

Sant Pere de les Puel·les.....12

Situada en el barri de Ciutat Vella de Barcelona i ocupant un costat del triangle que es dibuixa a la confluència dels carrers de Méndez Núñez, Lluís el Piadós i Més Baix de Sant Pere....

Un Pintor Marsellès..... 18

No cal que el busqueu al "Petit Larousse". A París no el coneixen, de la mateixa manera que ignoren qui és Valère Bernard i altres valors de la cultura del Mediterrani. El cert és que aquell vailet entremaliat, nascut a Tarragona.....

Montserrat cor de Catalunya...27

L'Institut ha volgut fer una visita i dedicar el present CARTULARI número 25 al bressol de la vida artística, cultural i religiosa del nostre país...

Islàndia, Porta de l'Àrtic i de la democràcia Parlamentària.....42

Islàndia era un dels països d'Europa que m'atreia conèixer des de feia temps per la seva situació geogràfica, aïllada d'Europa i localitzada prop del Cercle Polar Àrtic, a 250 km. de Groelàndia.

1 de juliol de 2011:

Va tindre lloc, com es costum en aquestes dates, el sopar d'estiu al Restaurant **EL TRAPÍO**. Presentació del **CARTULARI** número 24.

22 d'octubre de 2011:

Visita cultural al **Monestir de Montserrat**. L'Institut va ser rebut pel **Pare Abat, Josep M. Soler** al que se li van lliurar dos volums enquadernats dels **CARTULARIS**. Posterior dinar al **Restaurant Abat Cisneros** i visita al **Museu Bíblic de Montserrat** on es mostra la col·lecció arqueològica del **Pare Bonaventura Ubach**.

22 de novembre de 2011:

Conferència a la Biblioteca Pública Arús, amb el títol **"La fragància dels Déus"**. A càrrec d'**Antonio Álvarez**, especialista en aromes

24 de novembre de 2011:

Conferència a la Biblioteca Pública Arús, amb el títol **"Criatures de la Natura; fades, gnoms, sílfides, elfs i follets"**, A càrrec d'**Àngel Gordon**, investigador i escriptor.

1 de desembre de 2011:

Conferència a la Biblioteca Pública Arús, amb el títol **"El sànscrit: la llengua sagrada"**. A càrrec de **Toni Font**, periodista i especialista en filosofia oriental

FUNDACIÓ AULA DE CINE COL·LECCIÓ JOSEP M. QUERALTÓ

PRESENTA L'EXPOSICIÓ A:

L'ACADEMIA DE LAS ARTES Y
CIENCIAS CINEMATOGRÁFICAS
DE ESPAÑA

IL·LUSIÓ I MOVIMENT
ELS ORÍGENS DEL CINEMATÒGRAF

CatalunyaCaixa
Caixa Catalunya Tarragona Manresa

CX

fundación Borau

APUNTA LA POSPO
grat. vértice 360

<http://coleccionjmqueralto.blogspot.com>
F/B: Amigos de la colección Josep M. Queraltó
twitter: @JosepMQueraltó
email: coleccionjmqueralto@gmail.com

SOPAR D'ESTIU

Per Lluís Goberna

Benvinguts
al Sopar Presentació

EL PASSAT 1 DE JULIOL ES VA CELEBRAR, COM ÉS COSTUM EN AQUESTES DATES, EL SOPAR D'ESTIU, EN AQUEST CAS, AL CONEGUT RESTAURANT EL TRAPÍO, SITUAT DINS D'UNA TORRE MODERNISTA, A LA BONANOVA AMB UNA ESPLÈNDIDA TERRASSA INTERIOR, PLENA DE VEGETACIÓ, VA ESDEVENIR UN MARC IDONI PER SUPORTAR LA INTENSA CALOR QUE AQUELLS DIES VA FER A BARCELONA.

El **Restaurant** va resultar d'una qualitat extraordinària, ja que després de la tradicional copa de benvinguda ens van servir un menú exquisit. També cal ressaltar l'immillorable servei. Un bon lloc per repetir.

Més tard, durant el cafè, es va fer el lliurament del **CARTULARI No. 24**, magnífica revista que, com sempre, va comptar amb la col·laboració de la periodista **M. Lluïsa Pujol**, en **Jordi Rabionet** i la **Joana Tarín**, amb els seus interessants escrits, a més d'incloure diversos reportatges sobre personatges i fets històrics, així com actes celebrats a **Catalunya**.

del
CARTULARI
nº
24

Sant Miquel d'Olerdola

Disseny: **Lekter Grafiks**

En **Jaume Bertomeu** va recordar amb unes paraules que el proper **CARTULARI** seria el número 25, **UNES NOCES DE PLATA LITERÀRIES** ! i que, per descomptat, hauríem de celebrar-ho.

Posteriorment (no hi podia faltar), va començar el tradicional sorteig de regals a càrrec de l'amic **Àngel Gordon**, a qui hem "contractat indefinidament" perquè ens fa passar unes bones estones amb el seu acostumat bon humor.

L'aportació d'obsequis per part dels assistents al sopar va ser nombrosa i de qualitat.

Cal destacar-ne: una litografia de l'artista **Domènec**; un quadre digital creat per **Lluïsa Goberna**; varis llibres de "*Barcelona, La Façana del Cinema*", de la **Fundación Aula de Cine Colección Josep M. Queraltó**; varis exemplars de la biografia "*Pasión por las Ondas*" de la popular presentadora **Odette Pinto**; un conjunt de diverses espelmes i altres objectes de "*Las Velas de Mariano*"; i nombrosos i diferents regals de la sèrie **Dalí**. A més a més, es van sortejar diversos llibres i objectes de decoració.

La nit, celebrada en un entorn relaxant, va ser molt agradable i amena. La fresca de la nit ens acompanyava, però el rellotge també. Eren quasi les dues de la matinada i la festa va arribar a la seva fi desitjant-nos a tots un bon estiu. ©

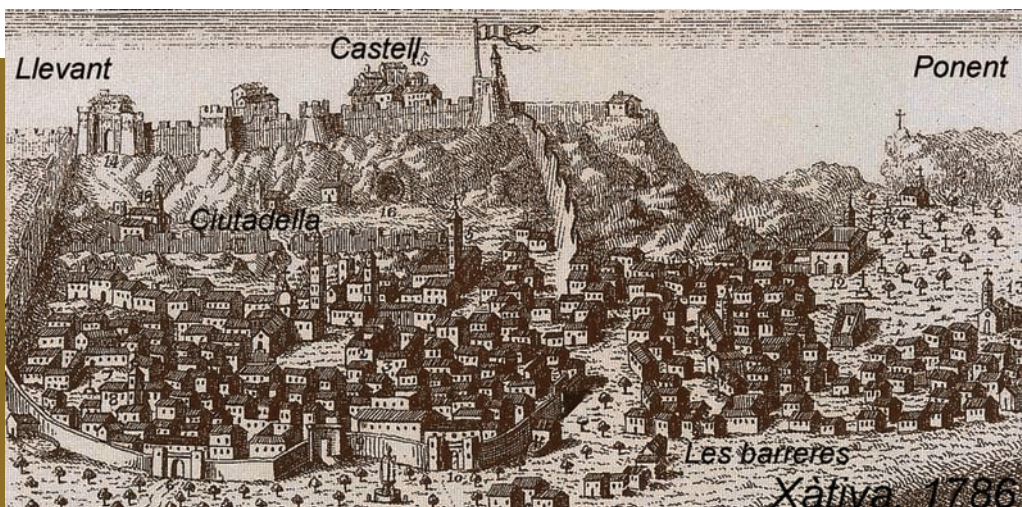

Per Maribel Gallèn

XÀTIVA, EXTERMINADA PER FELIP V

XÀTIVA ÉS UN REFERENT HISTÒRIC I CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ, ÉS UNA CIUTAT SITUADA AL SUD DE LA PROVÍNCIA DE VALÈNCIA, ÉS CAPITAL DE LA COMARCA LA COSTERA I EL MUNICIPI ESTÀ UBICAT ENTRE LES CONQUES DEL RIU ALBAIDA I DEL SEU AFLUENT, EL RIU CANYOLES.

ELS PRIMERS POBLADORS DE XÀTIVA VAN SER ELS IBERS, PASSANT PELS ROMANS EN EL SEGLE II A. C, TAMBÉ ELS MUSULMANS S'HI VAN INSTAL·LAR L'ANY 711 FINS QUE FOU CONQUERIDA PER JAUME I L'ANY 1244.

Com **Carles II de Castella** no tenia descendència, les principals potències europees proposen un príncep elector de Baviera, per al repartiment de possessions. Però al morir **Carles II**, deixà un testament que proposava a **Felip d'Anjou**.

Felip entra a Barcelona el 2 de Octubre i les Corts es dissolen finalment el 14 gener de 1702, amb el jurament de les **Constitucions Catalanes** pel Rei. Els aliats proposen l'arxiduc **Carles d'Àustria** i comencen les hostilitats.

L'any 1705 Gibraltar és ocupada pels britànics. L'arxiduc embarca a Lisboa en direcció al Mediterrani. S'atura a Altea on és proclamat Rei i **la revolta valenciana dels maulets s'estén liderada per Joan Baptista Basset, amb l'objectiu de frenar les tropes borbòniques**. L'arxiduc **Carles** arriba a Barcelona i jura les **Constitucions Catalanes** el 7 de novembre de l'any 1705, i a finals d'any l'Arxiduc ja controla la major part de Catalunya i el Regne de València; territoris partidaris de **Carles d'Àustria**.

Els borbons entretant reorganitzen el seu exèrcit i avancen des de Lleida, Girona i pel mar en direcció a Barcelona. **Felip V** havia perdut els territoris de les Províncies Unides, Milà i el Regne de Nàpols. Tot i això els felipistes rebien reforços castellans.

Les tropes borbòniques es divideixen aleshores en dos braços, el del **Duc de Berwick**, que avança pel País Valencià i pren Requena, Bunyol i València i el general **François Bidal d'Asfeld**, amb els objectius de Xàtiva, Gandia i Alcoi.

SETGE I EXTERMINI

Xàtiva pateix l'atac de les tropes borbòniques. La ciutat es prepara pel pitjor amb ajuda de la gent dels pobles veïns. Durant i després de l'assalt i el saqueig, no sols s'agredí a la milícia, als maulets i als miquelets que la defensaven, sinó també a la població civil indefensa, i no tenint-ne prou, assassinant dones i nens que estaven refugiats a l'església de Sant Agustí. Arran dels informes dels generals **Berwick** i **D'Asfeld**, **Felip V signa l'ordre d'incendiar Xàtiva el 17 de juny de 1707**. Uns dies abans, els supervivents capturats havien estat trets de la ciutat per la força i deportats a Castella, i es valorà, fins i tot, la possibilitat de deportar-los a les Índies. Molts d'ells van morir durant la deportació.

Durant l'incendi, que segons es diu va cremar la ciutat durant 8 dies -per això també s'anomena els xativins "socarrats"-, les tropes castellanes, comandades per José Antonio de Chaves, van posar especial cura en la

Panoràmica del castell de Xàtiva

destrucció d'edificis oficials de la ciutat. Així l'edifici gòtic del consistori xatívi quedà completament en runes, i amb ell es cremaren tots els arxius municipals i de la Governació de Xàtiva. **Com a conseqüència, es perd gran part del bagatge documental del Regne de València.**

L'extermini de Xàtiva tingué com a funció donar un càstig exemplar que atemorirà la resta de valencians i propiciarà la seva submissió davant les forces borbòniques. **Uns anys més tard els pobles i ciutats de Catalunya durant la Guerra de Successió van patir la mateixa sort i setge.**

Pedra dels Maulets.
Escultura en homenatge als maulets que defensaren Xàtiva el 1707.
“Als maulets per l'heroica defensa de la ciutat, cremada el 1707 per Felip V, en la lluita pels furs valencians”.
Els xatívis i tots els valencians, 18-6-1978
Restaurada el 2002

Placa al Fossar de les Moreres.
“Al general Joan Baptista Basset i als valencians morts en la defensa de Barcelona en 1714”
Acció Cultural del País Valencià,
8 de setembre de 2006

La cosa no acabà aquí. **El nom de Xàtiva fou substituït a tots els mapes i documents oficials pel de "Nueva Colonia San Phelipe"**. Fins i tot, fou eliminat dels mapes la denominació **Illa de Xàtiva** que, fins aleshores, s'havia aplicat a l'illa gran de Terra del Foc. **Es va passar així, no sols a una eliminació física i jurídica, sinó també a una eliminació metafòrica, lingüística.**

Gràcies a la perseverança de Joaquín Lorenzo Villanueva, les Corts de Cadis l'any 1811 van restituir el nom anterior de la ciutat, Xàtiva.

Per aquests motius més que suficients es conserva al Museu de l'Almodí el quadre de Felip V, cap per avall, càstig que li fa la ciutat, esperant que algun Borbó es digni a demanar perdó a la ciutat de Xàtiva

Patí reinaxentista del Museu de l'Almodí a Xàtiva

Les paraules del mateix Felip V són il·lustratives:

"L'obstinada rebel·lia amb què fins als termes de la desesperació varen resistir l'entrada de les meues armes els veïns de la ciutat de Xàtiva, per a fer irremissible el crim de la seua perjura infidelitat desatenent la benignitat amb què repetides vegades els vaig flanquejar el perdó, vaig emprar la meua justícia a manar-la arruïnar per a extingir la seua memòria, com es va executar per a càstig de la seua obstinació, i escarment dels que intentessin seguir el seu mateix error."

Es curiós que al Museu de Belles Arts i Arqueologia de l'Almodí, que té tantes i valuoses obres d'art com té, sigui el quadre de Felip V penjat de cap per avall el més reclamat pels visitants. ©

Bibliografia: *Datos para la historia del exterminio de Játiva*, 1925 de Ventura Pascual i Beltran (historiador i poeta de Xàtiva).
Hi ha una reedició simil d'Amics de La Costera, Xàtiva 2006. - *La destrucció de Xàtiva el 1707 i el govern de la ciutat en l'exili*, Ulleye, Xàtiva 2007 de Germà Ramírez Aldedon i Isaïes Blesa Duet (Arxiu Municipal de Xàtiva). - Enciclopèdia Salvat.

L'ESGLÉSIA DE SANT PERE DE LES PUEL·LES

SITUADA EN EL BARRI DE CIUTAT VELLA DE BARCELONA I OCUPANT UN COSTAT DEL TRIANGLE QUE ES DIBUIXA A LA CONFLUÈNCIA DELS CARRERS DE MÉNDEZ NÚÑEZ, LLUÍS EL PIADÓS I MÉS BAIX DE SANT PERE, QUE DÓNA NOM A LA PLAÇA DE SANT PERE, AQUESTA AVUI PARRÒQUIA ÉS EL QUE RESTA DESPRÉS DE MOLTES TRANSFORMACIONS I PERIPÈCIES D'UN ANTIC CONVENT DE MONGES BENEDICTINES AMB MÉS DE MIL ANYS D'ANTIGUITAT.

Una de les quatre imatges a modus de gàrgoles de la façana

La construcció de l'edifici es va fer amb el patrocini del comte Sunyer, fill de Guifré el Pilós i comte de Barcelona, Girona i Osona i de la seva segona esposa Riquilda.

Per Jordi Rabionet

L'obra es va realitzar sobre una antiga capella dedicada a **Sant Sadurní** que ja consta documentada el segle IX, obra feta probablement sota el govern de **Lluís el Piadós**, fill de **Carlemany**, i va ser acabada i consagrada posteriorment el 16 de juny de l'any 945, pel bisbe de Barcelona, **Guilerà**. **La seva primera abadesa fou la filla del comte Sunyer i de Riquilda, Adelaida.**

L'any 985, "**al-Mansur bi Allah**" (*el victoriós de Deu*), en la seva expansió guerrera per la península arriba a Barcelona. En aquesta ràtzia, tres esglésies situades fora muralles varen ésser víctimes de les forces sarraïnes: **Sant Pau del Camp, Sant Cugat del Rec i Sant Pere de les Puel·les.**

Font de ferro forjat a la Plaça Sant Pere, disenyada per Pere Falqués, inaugurada el 1896

En aquests moments l'abadessa era **Adelaida Bonafilla** i entre les monges que ocupaven el convent es va prendre la decisió per salvar-se de les possibles vexacions que podien sofrir per part de la soldadesca sarraina, de mutilar-se, tallant-se les orelles i el nas a fi de presentar un aspecte repulsiu, cosa que segons la llegenda varen fer. Això però no les va salvar; algunes d'elles van morir assassinades i altres van ser venudes com a esclaves. Una d'aquestes, **Emetruit**, el nom de la qual ha sofert variacions en diversos escrits (**Matrui, Matrull o Madruina**) i que alguns també consideren abadessa, tot i estant mutilada, va ser deportada com a esclava a l'illa de Mallorca.

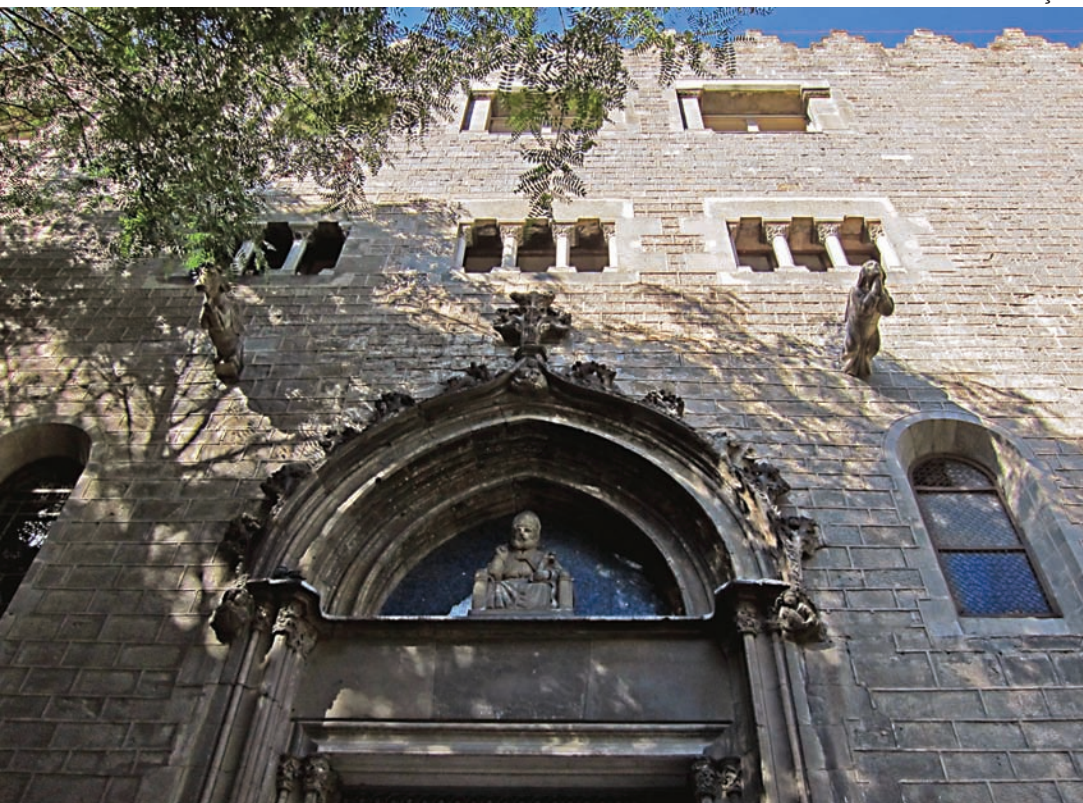
Continuant la llegenda, cap a l'any 992, uns mercaders barcelonins varen arribar amb el seu vaixell a Mallorca amb la finalitat de comprar cotó. Entre aquests comer-

ciants hi havia un parent de **Matrui**, i aquesta, que justament passava pel carrer, el va reconèixer i li va poder fer saber totes les seves desventures, preguntant-li que fes per manera d'alliberar-la. **El mercader va decidir ajudar-la i la va fer amagar dins d'un sac de cotó i la va embarcar al vaixell per dur-la a Barcelona.**

El propietari de l'esclava, adonant-se que havia fugit, va demanar a la guàrdia que fes una inspecció del vaixell. Els guàrdies, per comprovar les càrregues, varen anar punxant amb les seves piques tots els sacs de cotó. **Matrui va rebre algunes ferides però es va mantenir silenciosa.**

Un cop acabada la inspecció de la guàrdia, el vaixell es va fer ràpidament a la mar, i un cop lluny de la costa varen fer unes cures d'urgència a **Matrui** i arribaren així a Bar-

Detall de la façana. Imatge de Sant Pere del segle XV

celona. La portaren al convent on una vella criada la va reconèixer, però tot i així va morir al cap de sis mesos. **Va ser enterrada a l'església del monestir i durant un parell de segles va ser considerada com a santa.**

Durant l'ocupació sarraïna, **al- Mansur** va convertir el monestir en caserna, la qual cosa va provocar moltes destrosses.

Quan varen ser expulsats els sarraïns de Barcelona, passats uns anys, el comte **Borrell II** va fer restaurar el monestir i una parenta seva, **Adalet**, en va ser l'abadessa.

El 1147 es consagra una nova església, més gran, que comprèn el monestir i la capella de **Sant Sadurní**. **Llavors la població del monestir era d'una vintena de monges, donzelles o puel·les, que provenien de les millors famílies de la ciutat i que, per tant, el mantenien econòmicament.**

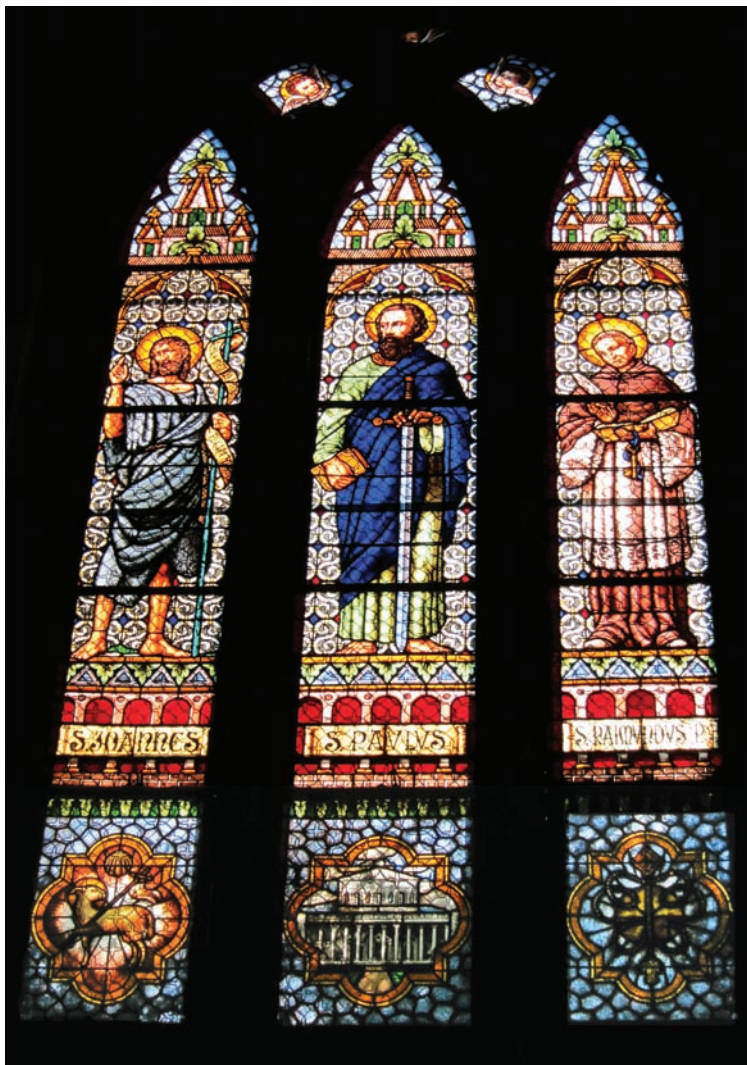
Continuant la història, el rei **Jaume I** va fer construir les noves muralles en el que avui són les **Rondes de Sant Pere, Sant Pau i Sant Antoni**. Això va fer que l'antic monestir quedés dins de muralles i justament adossat al baluard de **Sant Pere**.

En aquest indret és on va caure ferit en Rafael de Casanova, Conseller en Cap l'11 de setembre de 1714.

Relleu amb creu grega anterior al segle IX. Atri de Sant Sadurní. Sota, lauda sepulcral de Domna València, abadessa del convent des de 1160 a 1180.

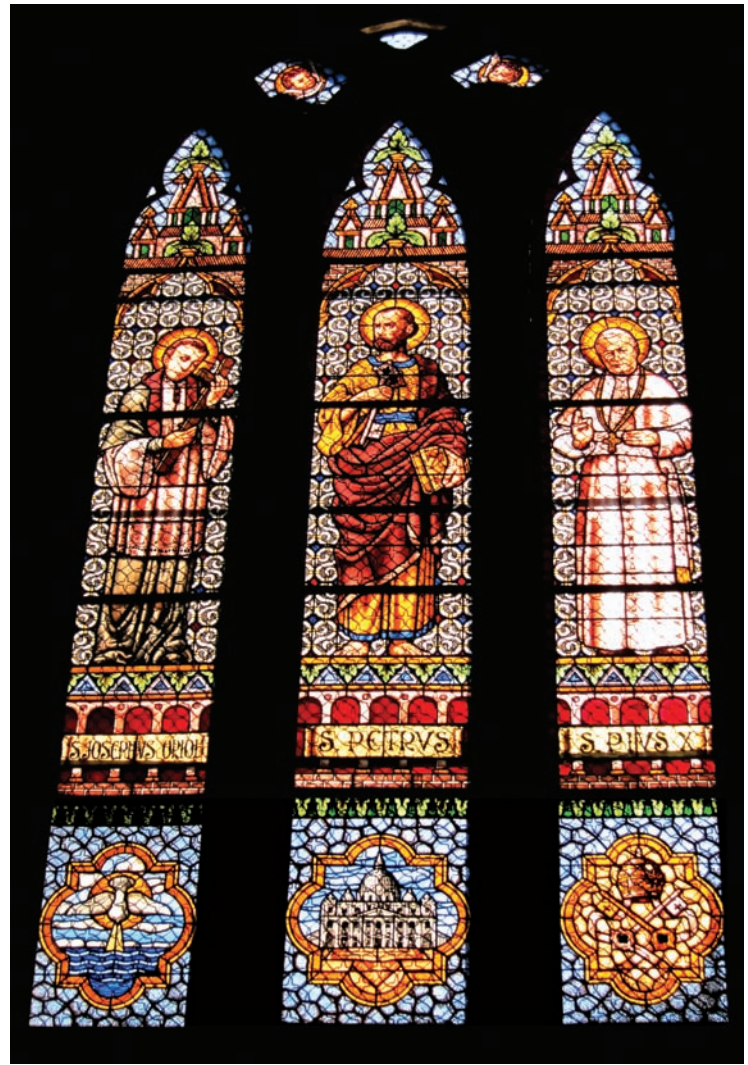
Les seves restes, cobertes per aquesta senzilla lauda, varen ser descobertes el 1944.

Vitrall amb Sant Joan, Sant Pau i Sant Raimond

Els bombardejos que les tropes borbòniques varen efectuar durant la **Guerra de Successió** sobre Barcelona varen també afectar seriosament el monestir. L'any 1823 i per poc temps va servir de presó.

Vitrall amb Sant Josep Oriol, Sant Pere i Sant Pius X

L'any 1835, amb motiu de l'exclaustració, el monestir es va traslladar a **Sarrià**, on va ser inaugurat el 13 de agost de 1879, i on es conserva el seu important patrimoni.

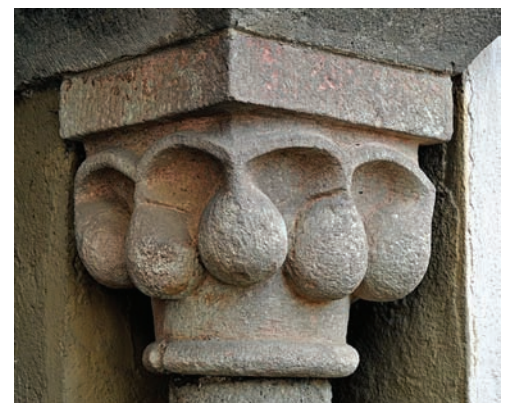
El 1873 va ser destruït el claustre que estava format per dues galeries construïdes en èpoques diferents: la inferior del segle XII, d'estil romànic, i la superior, del segle XIV, d'estil gòtic.

De tota aquesta destrucció solament va quedar l'església. Diverses peces varen ser preservades en diferents indrets i així, una part de la arcada del claustre superior es pot veure al carrer de **Sant Ignasi de Terrassa**. Altres peces estan conservades al **Museu Nacional d'Art de Catalunya** i altres són al museu "**L'Enrajolada**", iniciat per la família **Santacana de Martorell**.

Detall capitells. Museu Santacana, Martorell

Porta del claustre del segle XII.
Museu Santacana, Martorell

A l'interior de l'església encara hi resten algunes peces, poques malauradament, alguna de les quals correspon a l'antiga capella de Sant Sadurní.

L'any 1909, durant la Setmana Tràgica, l'església va sofrir un incendi que la va afectar seriosament. Com a conseqüència, es va enfonsar l'anomenada Torre dels Ocells, que datava del 1143, situada damunt del cimbori.

El 1911 es va fer una restauració, no massa afortunada, ja que va alterar l'estructura del edifici. La Guerra Civil va provocar una nova destrucció de l'edifici, que va ser incendiat. Finalment, va ser restaurada i novament consagrada l'any 1945. ©

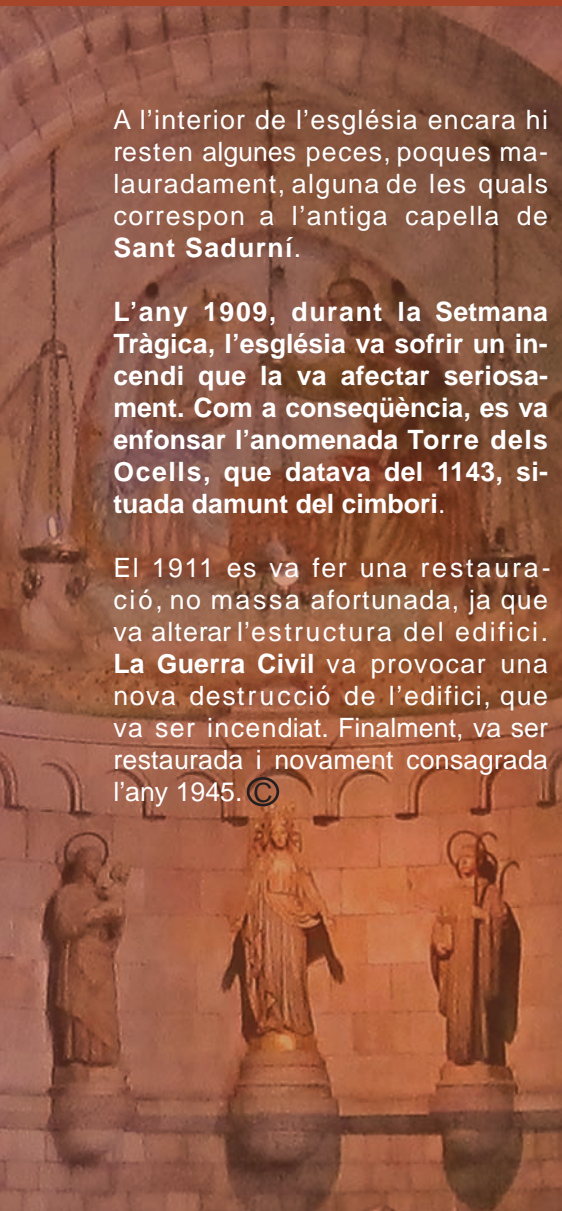
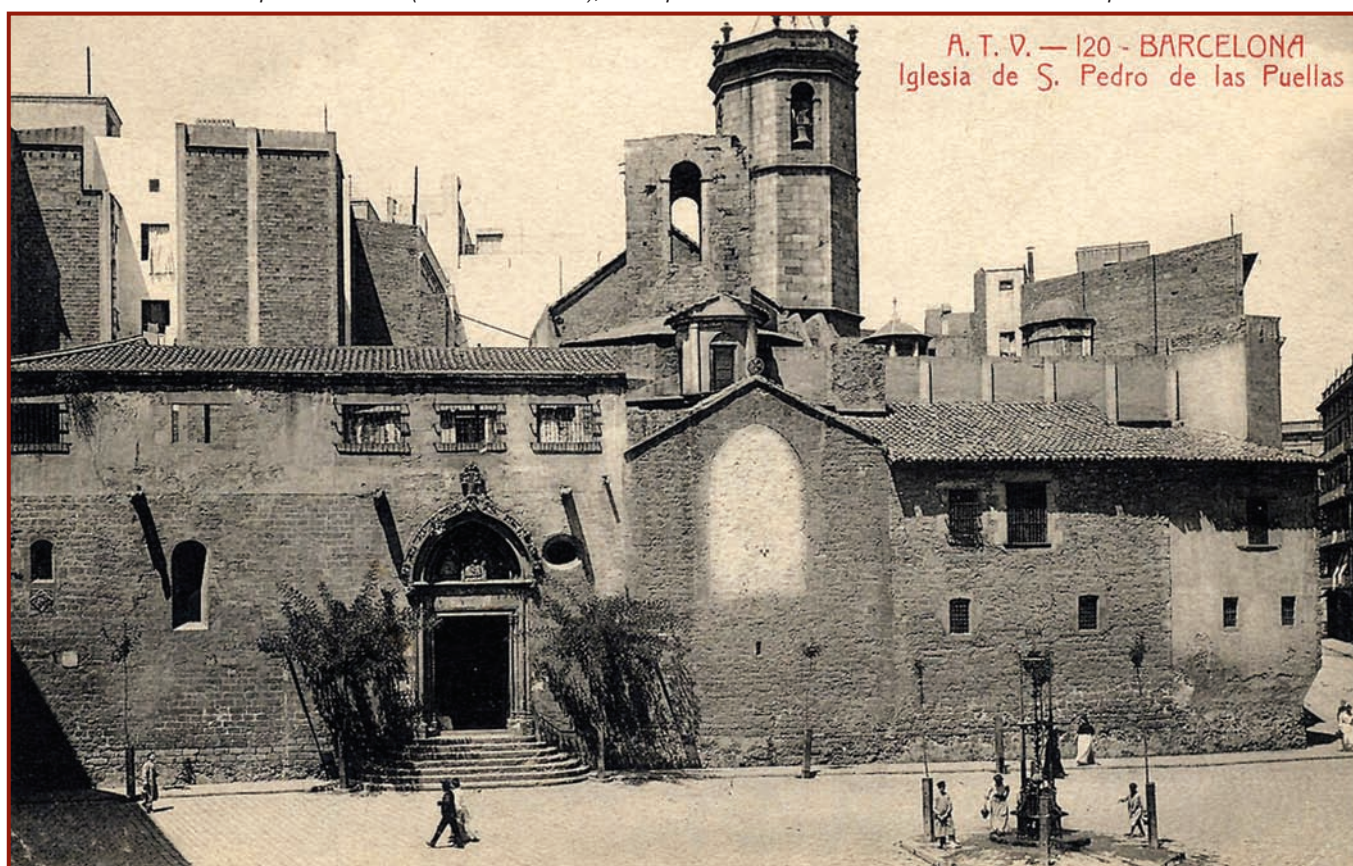

Foto postal del 1909 (avans de l'incendi), en la que es veu la Torre dels Ocells davant del campanar

A. T. V. — 120 - BARCELONA
Iglesia de S. Pedro de las Puellas

MAMPARAS DE OFICINA - TABIQUES MÓVILES
SUMINISTRO DE MATERIAL Y PROYECTOS LLAVE EN MANO

Sistemas **SB Bal**
sistemas de compartimentación

tst Muros Móviles
Acústicos

www.sistemasbal.es / www.montajes-tst.es

Tf. 902 103 180

Sede Central: Pol. Ind. Más d'en Pi, calle A, parcela 4, 08781
Els Hostalets de Pierola, (Barcelona). Situados en la falda de
Montserrat junto a la Autovía A2 salida 572, El Bruc.

Profesora
ROSANA LARA

Instituto de Consulta y Desarrollo Personal
Paseo de Gracia 18, Barcelona
93 343 76 65 • www.institutorosana.com

CONSULTAS PERSONALES Y PROFESIONALES POR CLARIVIDENCIA

TALLERES DE CRECIMIENTO PERSONAL,
a través del "YO SOY " todos los viernes de 20 a 21h

Poderosos cursos y seminarios auxiliares para el
desarrollo humano, capaces de impulsar de forma
constante todos los procesos de la evolución del SER.

CURSOS, TALLERES Y SEMINARIOS:

- CÁBALA
- FENG SHUI
- CONSTELACIONES FAMILIARES
- REIKI
- VIAJE A TRAVÉS DEL ALMA
- YOGA
- MEDITACIÓN
- FLORES DE BACH
- GRAFOLOGÍA
- CONTROL MENTAL
- TAROT EVOLUTIVO
- AVATAR
- ALQUIMIA

LOS MEJORES PROFESORES
A SU SERVICIO

LAS VELAS
DE

Mariano

Poligono Industrial Can Castells
Cl Juan de la cierva 8 d
08420 Canovellas - Barcelona
Tel 938400239
www.lasvelasdemariano.com

Tienda en Barcelona
Cl Sardenya 209 bis
Tel. 932455859

UN PINTOR MARSELLÈS

EL CATALÀ MIQUEL SERRE

NO CAL QUE EL BUSQUEU AL "PETIT LAROUSSE". A PARÍS NO EL CONEIXEN, DE LA MATEIXA MANERA QUE IGNOREN QUI ÉS VALÈRE BERNARD I ALTRES VALORS DE LA CULTURA DEL MEDITERRANI. EL CERT ÉS QUE AQUELL VAILET ENTREMALIAT, NASCUT A TARRAGONA EL 10 DE GENER DEL 1658, MARCARIA AMB LA SEVA PINTURA ELS FINALS DEL SEGLE XVII I COMENÇAMENTS DEL XVIII A LA PROVENÇA EN GENERAL I A LA CIUTAT DE MARSELLA EN PARTICULAR.

Per Francesc Panyella
President del Cercle Català
de Marsella

Com dèiem al començament, en Miquel Serre neix a Tarragona. A casa són quatre germans. El seu pare és flassader. El seu comerç el porta sovint de Tarragona a Perpinyà. La situació econòmica del moment crea greus problemes a la indústria del pare. **El 1650 havia esclatat la pesta a Catalunya, que va dificultar el comerç amb els estats veïns. El 1659 és signada la Pau dels Pirineus que comporta la mutilació de Catalunya. La revolta dels Angelets de la Terra, al Rosselló, talla tot contacte amb la resta de Catalunya, on és viu una greu crisi econòmica.** El comerç dels Serre va de mal en pitjor. A casa no deuriem ser tot flors i violes, puix que en Miquel se n'escapa per refugiar-se a la **Cartoixa d'Escaladei**, prop del Montsant, al Priorat.

Allí comença la gran aventura. A la Cartoixa hi viuen dos monjos pintors; en **Lluís Pasqual i Gaudí** i en **Joaquim Juncosa**, que remarquen, immediatament, la predisposició del noi pel dibuix i la pintura. L'envien a Itàlia, a **Roma** concretament, on totes les arts es troben en l'exuberància de la seva plenitud. Ens trobem al 1670, en **Miquel Serre** té dotze anys. **Cinc anys després, el 1675, possiblement en un viatge on intentava retornar a Catalunya, s'atura a Marsella.** Els primers anys seran difícils però, ràpidament, pujarà els esglaons de l'escala social. Comença sent albergat pels monjos d'un convent on, per tal de pagar el menjar, els pinta alguns quadres. La seva obra és coneguda molt de pressa i, tot seguit, és sol·licitat per esglésies, convents, negociants, mercaders, i un llarg etcètera. El 1685, deu anys després de la seva arribada, es casa amb **Florie Regimond**, filla d'uns rics negociants. El 1693 serà nomenat pel rei, pintor oficial de les Drassanes (*l'actual Cours d'Estienne d'Orves*), on tindrà la missió d'ornamen-

"Vierge des grâces". Església Notre-Dame, La Ciotat

tar i decorar les galeres que s'hi construeixen, al mateix temps que ensenyarà el dibuix als oficials de la marina. El 1707 serà nomenat **Lloctinent** del rei a la vila de Salòn de Provença i **Comandant** de la de Gardanne.

A la ciutat, encara emmurallada, hi ha dos indrets on hi viu la crema de la societat: l'actual Cours Belsunce i el carrer Saint Ferreol, on s'hi fa construir una casa, la qual

avui, vistes les transformacions del barri, és impossible de localitzar.

Els seus quadres a poc a poc figuraran a totes les esglésies de la ciutat, així com a les de fora muralles i s'estendran per tota la Provença. **A Marsella se'n troben als Grands Carmes, a l'Hôtel Dieu, a les Accoules, a Recolletes, als Trinitaris, a Nostra Senyora del Mont, a Sant Víctor, als Agustins Reformatos, etc.** A fora ciutat n'hi ha a **Castell Gombert, Allauch, Sant Marcel, La Penne sobre l'Huveaune, a Bonneveine** etc. A **Provença** se'n troben a **Arles, Avinyó, Toló** i a un bon nombre de ciutats i pobles.

Dels seus fills, el gran, **Joan Baptista**, es casarà amb **Francoise Fenouille**, filla de casa rica, i viurà a Marsella treballant al taller del seu pare. D'ell no en quedarà cap petjada evident com a pintor. El petit, en **Miquel**, que obtindrà el títol de **Cavaller**, s'instal·la a Lió, on la seva filla serà amiga de **Jean-Jacques Rousseau**.

En **Miquel Serre**, que té el treball assegurat per força temps, després de recollir el seu nebot, en Joan Mas, de Tarragona, deixa la direcció del taller a la seva dona i fa una llarga estada a **París** per tal d'impregnar-se dels nous corrents artístics. Cal dir que no és pas massa ben acollit pels parisencs, però ell va a la seva.

Ara, les seves pintures portaran l'empremta del que ha après a París. Els seus colors, que respiren el seu origen mediterrani, es fondran amb els marrons obscurs portats del nord. Tot això crea un esclat de llums i tonalitats.

"Vierge des grâces et purgatoire". Església Notre-Dame, La Ciotat

I arriba la gran pesta del 1720 que delmarà la ciutat de Marsella. I és aquí i en aquesta situació dramàtica que en Miquel Serre, als seus seixanta dos anys, donarà tota la seva mesura d'home de cor i d'artista extraordinari, que tindrà la virtut de plasmar amb els seus quadres tota la tragèdia que veu i es viu a la ciutat.

En **Pichatty de Croissante**, cronista de l'època, en el seu "*Journal abrégé de ce qui c'est passé en la ville de Marseille depuis qu'elle est affligé de la peste*", escriu:

"...sota cada arbre...de les places públiques... sota els porxos de les botigues dels carrers del port... es veuen, entre tots aquests morts, un nombre indeterminat de pobres malalts i àdhuc famílies enteres, esteses miserablement al damunt d'un jaç de palla o sobre un pobre matalàs. Uns es troben en una lassitud tal que esperen endebades una mà caritativa, els altres, mig esbojarrats per les cremors del verí que els consumeix i els devora, imploren l'ajuda dels passants, tan aviat a crits, tan aviat a planys..."

"Repos pendant la fuite en Égypte". Església St. Ferréol les Agustins, Marsella

"Sainte Marguerite". Església Sant Ferréol les Agustins, Marsella

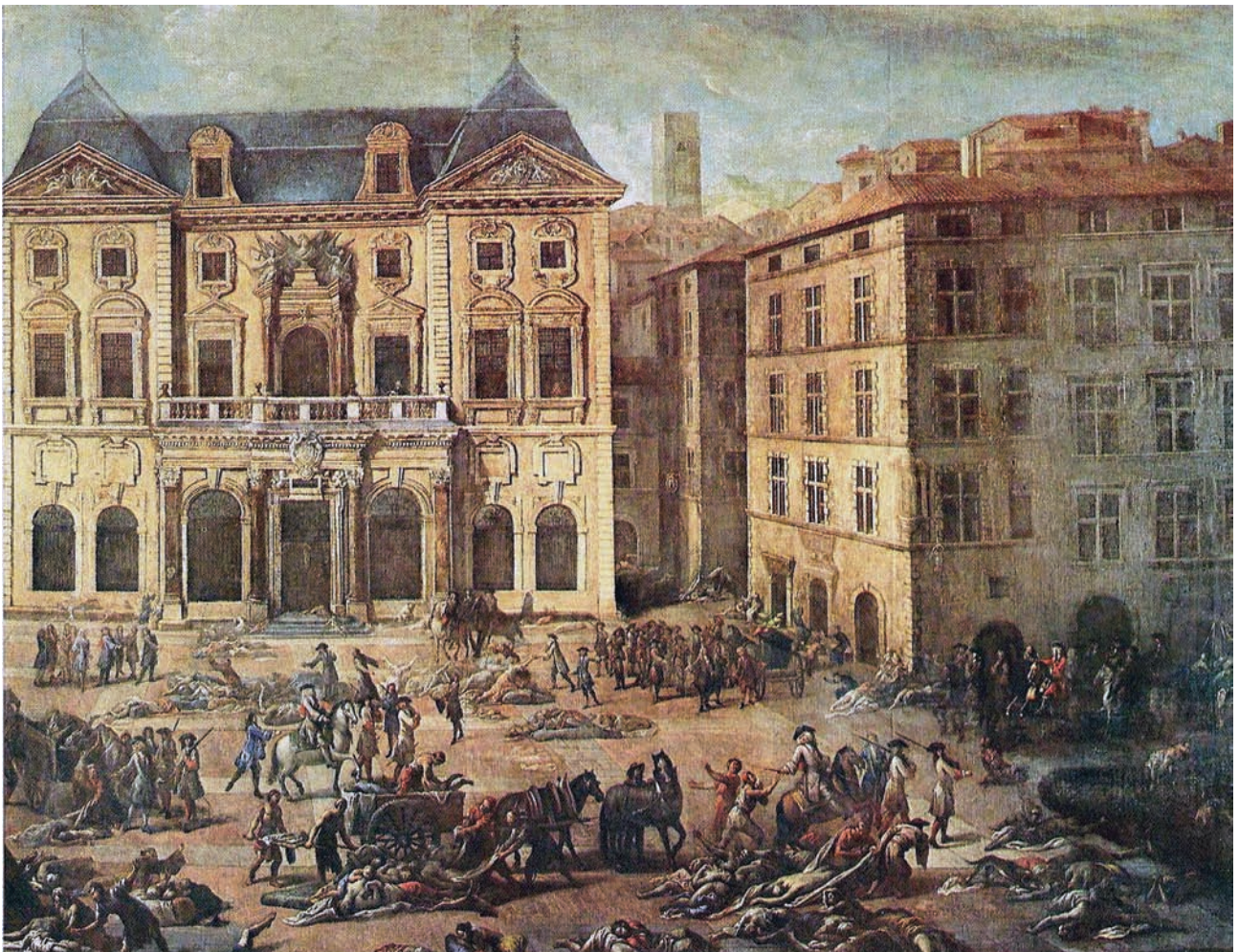
"...quantes pobres i malarades mares que tenen als seus costats els cadàvers dels seus fills que han vist morir...i quants infants que encara estan amorrats a les mamelles de les seves mares, que han mort tot acarant-los. ..."

"...els gossos, rabiosos, s'abraonen sobre els morts, desfigurant-los, arrossegant-los damunt l'empedrat..."

D'aquest període coneixem, sobretot, el que s'ha dit i escrit del coratge del bisbe de Marsella, Monsenyor de Belsunce, del qual hi ha una estàtua davant de la Catedral de La Major. Feu el seu deure. Cosa que no feren moltíssims prelats que, davant la gravetat de la situació, fugiren de la vila a refugiar-se a altres indrets, ajornant, pel més tard possible, la seva compareixença davant del Senyor. El mateix feren molts notables i dignataris locals, que preferiren la tranquil·litat de les seves bastides a pagès que fer front als perills que comportava la lluita contra la pesta a la ciutat.

En Miquel Serre és nomenat **Comissari** de la parròquia de **Sant Ferreol**. **Els oficials de les Drassanes li confien una brigada de condemnats a treballs forçats i a galeres, als quals se'ls hi ha promès la llibertat**. El pintor els pren al seu càrrec, alimentant-los i allotjant-los a casa seva. La missió del pintor serà la d'organitzar la recollida de tots els morts de la parròquia, fent cavar fossars i enterrant-los, tot tractant de frenar el flagell de la malaltia. I als morts, segueixen altres morts, inexorablement, dia darrere dia, setmana darrere setmana, mesos...

"Vue de l'Hôtel de Ville pendant la peste". 1723, Museu Belles Arts, Palau Longchamp, Marsella

"Le Chevalier Roze à la Tourette". 1720. Museu Atger, Montpeller

En els moments de descans, en Miquel Serre pren apunts, dibuixa esbossos. Al vespre, a casa, els afina. Els cops de pinzell prenen vida. A poc a poc començarà unes quantes obres mestres que deixaran petjada del que ha vist.

Els àngels, els sants i les verges han fugit de la seva pintura. Moltes vegades, abans, quan pintava a casa, era la seva esposa o els seus filllets que li havien servit de model. Ara, al carrer, cada dia en té a centenars de

models. Dones, homes, infants que es troben en la més pregonera de les desesperances. Plors, sang, misèria... En una paraula: **la mort.**

D'aquest període, on l'home de cor i el pintor es confonen en un sol ésser en citarem algunes obres, testimoniatge del que veieren els ulls d'en **Miquel Serre**: "**Le Chevalier Roze à La Tourette**" que es troba al **Museu Atger** a Montpeller; "**Vue du Cours pendant la peste**" i "**Vue de l'Hôtel de Ville pendant la peste**" que es troben al **Museu de Belles Arts** al **Palau Longchamp** a Marsella.

L'obra pictòrica d'en **Miquel Serre** està al nostre abast. Cal veure-la. Contemplar-la. A través d'ella copsarem tota l'evolució d'aquest pintor extraordinari. **Una evolució ascendent en què partint de les imatges pietoses i irrealistes, arriba a poc a poc a la realitat crua i precisa de l'home en la seva desesperança en front de la mort, en la seva lluita davant la vida.**

Aquest fou, a grans trets, el pintor marsellès: el català Miquel Serre.

©

Detall del quadre "Vue de l'Hôtel de Ville pendant la peste"

IMAGINARI D'ESFERES

DURANT EL TRANCURS DE L'ESDEVENIMENT QUE VA TENIR LLOC A SABADELL AMB EL NOM DE "FERIA ESPIRITUALMENTE" ELS DIES 7, 8 I 9 D'OCTUBRE PASSAT, VAM PODER VEURE

Per Maribel Gallèn

L'EXPOSICIÓ DE PINTURES IMAGINARI D'ESFERES DE LLUÏSA GOBERNA

L'artista pintora va presentar una bona col·lecció de la sèrie **Esferes** en la qual ha treballat últimament, així com diversos quadres de creacions digitals sobre tela i bastidor.

EL DIRECTOR DE LA CASA DEL TIBET A BARCELONA, EL LAMA VEN. THUBTEN WANGCHEN VA VISITAR L'ESTAND ABANS DE COMENÇAR UN TALLER DE MANTRES.

En aquest principi de segle, la humanitat està travessant per moments molt difícils en diferents àmbits de la societat i això fa que molta gent tingui un mateix pensament.

La pintora **Lluïsa Goberna** ha sintetitzat amb una magnífica explosió de colors, amb harmonia i bon gust, una sèrie de quadres, als quals ha anomenat "**IMAGINARI D'ESFERES**". La seva obra reflecteix el corrent espiritual que existeix en diferents àmbits artístics i recull el pensament de molts artistes que d'una manera o altra ho senten així.

"**IMAGINARI D'ESFERES**" és una recerca incansable de la llum que cadascun de nosaltres porta en el seu interior i que, plena de sentiment i sensibilitat, **Lluïsa Goberna** ha sabut canalitzar.

EXPOSICIÓ DE LLUÏSA GOBERNA

La Fira va ser un èxit d'assistència i d'organització, en la qual el públic va valorar de forma molt positiva l'obra de l'artista, fins al punt que no van parar de fer-li fotografies.

VAN VISITAR L'EXPOSICIÓ MARIA LÓPEZ I EN DANI GONZÁLEZ, ORGANITZADORS DE LA "FERIA ESPIRITUALMENTE", AIXÍ COM DIVERSOS PONENTS; LA DRA. S. MOHANAMBAL (DOCTORA EN MEDICINA AYURVÈDICA), QUE VA IMPARTIR UNA INTERESSANT CONFERÈNCIA; EN EDUARDO SÁNCHEZ, REPRESENTANT PER ESPANYA I LLATINOAMÈRICA DEL POPULAR LLIBRE "THE SECRET", L'AMIC N'ÀNGEL GORDON, PROFESSOR DE CONTROL MENTAL QUE VA IMPARTIR DUES CONFERÈNCIES I EN UNA D'ELLES VA PRESENTAR L'AUDIOVISUAL "VIAGE ALUCINANTE AL FONDO DE LA MENTE", AMB L'IMPACTANT MÚSICA NEW AGE DE MICHEL HUYGEN, JUNT AMB LES ESPIRITUALS PINTURES DE TOMÁS C. GILSANZ, PINTOR CÒSMIC. ©

isagoberna.blogspot.com - isagoberna@gmail.com

Recordant... les efemèrides

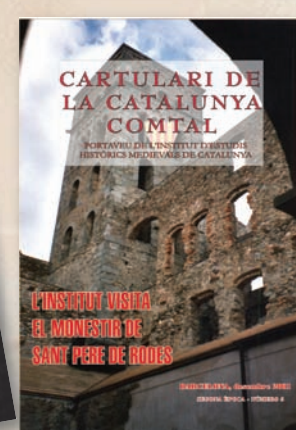
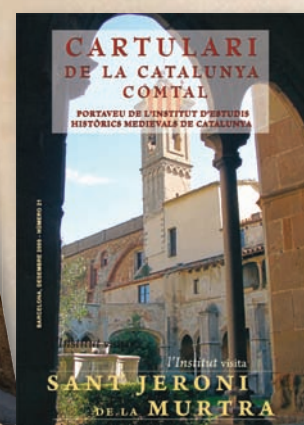
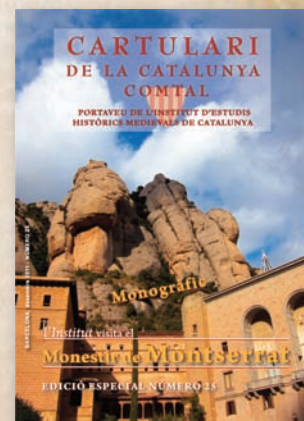
CARTULARI de la primera època

A la primavera de 1987 es va editar el número 0 (el primer)
El juny del 2012 se celebraran els 25 Anys de la primera edició del **CARTULARI** (de la primavera del 1987 al juny del 2012).

CARTULARI de la segona època

El desembre del 1999 va sortir el número 1
Aquest **CARTULARI** especial, és el número 25 de la segona època.

L'any 2005 es van celebrar els 25 Anys de les Institucions amb el **CARTULARI** número 13, amb una edició extraordinària de 62 pàgines.

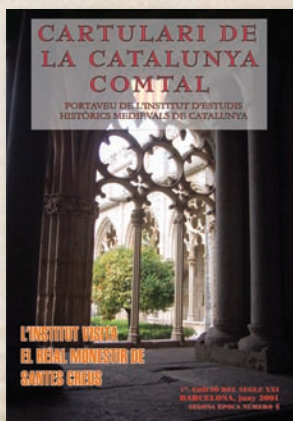

L'any 2009 es van festejar els 10 Anys del **CARTULARI** de la segona època, amb el número 20, en què es va editar un especial de 64 pàgines.

L'**Estament** i l'**Institut** van ser constituïts l'any 1980, però els seus estatuts no van ser legalitzats i registrats fins l'any 1983.

Les dues Institucions celebren l'**Aniversari** des de la seva constitució al 1980.

Aleshores, la Festa de l'**Estament** d'aquest any, en què es commemorava el **XXX Aniversari**, s'hauria d'haver celebrat l'any 2010, però es va ajornar per celebrar-la amb més solemnitat junt amb la **XX Investidura** del 9 d'abril d'enguany. Aquest Acte va quedar reflectit a l'anterior **CARTULARI** número 24. ©

CICLE DE CONFERÈNCIES A LA BIBLIOTECA PÚBLICA ARÚS

TARDOR 2011

El passat 22 de novembre va començar la primera conferència d'aquest cicle, amb el títol: **"LA FRAGÀNCIA DELS DÉUS"**, a càrrec d'Antonio Álvarez, especialista en aromes, que va fer una introducció de com les plantes i les seves aromes van anar evolucionant a través de l'història, així com mites i llegendes relacionats amb elles.

Va parlar dels antics egipcis, que van deixar vasta documentació de les composicions de les aromes i olis essencials amb fins medicinals, cosmètics i rituals. Tractats de plantes medicinals que es poden veure gravats en els murs del temple d'Edfú; Dels grecs, que relacionaven les aromes amb les divinitats,

ja que la seva mitologia estava orquestrada sobre les plantes; dels àrabs, que van descobrir la destil·lació de les plantes i varen recopilar les receptes dels antics. D'aquesta manera, el conferenciant va anar introduint els assistents en aquest món fascinant de les aromes, del qual van gaudir, pel seus amplis coneixements d'anys d'investigació en matèria de plantes, aromes, essències, perfums, cremes medicinals, etc..., exposat de manera força interessant i amena.

Va fer la presentació d'aquest cicle de conferències, en Josep Brunet, gerent de la Biblioteca Arús.

El 24 de novembre es va impartir la segona conferència amb el títol: **"CRIATURES DE LA NATURA: FADES, GNOMS, SÍLFIDES, ELFS I FOLLETS"**, a càrrec de Àngel Gordon, investigador i escriptor.

Va parlar de les creences populars, imaginari dels contes i supersticions i per altra banda de la realitat d'aquest món d'entitats de la natura.

Va explicar diverses experiències i anècdotes, viscudes per ell mateix, que podien semblar totalment fantàstiques, no tenir cap explicació racional, però que són realitat, encara que costi de creure. Una d'elles es la visualització d'entitats lluminoses.

En el món de la pagesia està molt entroncada aquesta tradició de les criatures de la natura. Hi ha hagut molts casos de pagesos que han donat fe que aquestes criatures existeixen, que els tenen a

les cases i que els ajuden. Molta de la documentació sobre aquests éssers o entitats es troba als Ajuntaments del municipi, segons va explicar el conferenciant. Avui en dia, encara se celebra la Festa de **"La Dona de aigua"**, a Banyoles.

Es va donar als assistents documentació amb mapes dels diferents llocs on es troben aquests éssers i es van projectar imatges de les diferents criatures de la natura, que el conferenciant anava comentant, acompanyades d'una magnífica música relaxant.

L'1 de desembre, i per clausurar aquest cicle, es va celebrar l'última conferència amb el títol: **"EL SÀNSCRIT: LA LLENGUA SAGRADA"**,

a càrrec de Toni Font, periodista i especialista en filosofia oriental.

Va introduir els assistents a la conferència amb l'experiència de com es va interessar per l'estudi de la filosofia oriental.

Segons va explicar, l'estudi del sànscrit és molt interessant a nivell lingüístic. El sànscrit és una llengua indoeuropea, la mateixa família a la qual pertanyen la major part de llengües europees, com el grec, el llatí, i, per tant, el català i el castellà, per bé que és d'una branca diferent. Com a exemple, va escriure a la pissarra diverses paraules en què es veia la similitud amb el llatí i el grec. Va explicar també la fonètica, significat i composició de les paraules i la creació d'una gramàtica (ASTADHYAYI) del 400 a.C. aproximadament, formada per 4000 sutres (*fil*), és a dir, sentències breus que s'enllacen. Arran d'aquesta gramàtica es comença a denominar sànscrit, la llengua feta amb harmonia i perfecció.

És la llengua dels Veda, paraula revelada que recitaven els bramans en els rituals per comunicar-se amb els

déus, amb una antiguitat, com a mínim, del 2000 a.C., i que es transmetien oralment de generació en generació.

Per acabar es va poder sentir una gravació amb recitals de cants vèdics.

Amb profunds coneixements del tema el conferenciant ens va donar unes interessants pinzellades que ens van introduir en el fascinant món de la llengua sagrada de l'Índia.

MONTSERRAT COR DE CATALUNYA

Per Joana Tarín

**L'INSTITUT
HA VOLGUT FER UNA VISITA I
DEDICAR EL PRESENT CARTULARI NÚMERO 25
AL BRESSOL DE LA VIDA ARTÍSTICA, CULTURAL I RELIGIOSA
DEL NOSTRE PAÍS, MONTSERRAT COR DE CATALUNYA**

MONTSERRAT ÉS LA CAPITAL ESPIRITUAL DEL PRINCIPAT I ON ES VENERA L'IMATGE DE LA SENYORA DELS CATALANS, CUSTODIADA PELS MONJOS BENEDICTINS.

A

ixí doncs, el passat dia 22 d'Octubre, enfilàvem costa amunt la **Muntanya Santa**. El massís de **Montserrat** és una serralada de deu km de llarg per cinc d'ample i té una altitud de 1.236 metres, sent **Sant Jeroni** el cim més alt. En arribar ens va sobtar una mica el canvi de temperatura, bastant més freda i la boira que coronava els turons donant-los un caire misteriós.

Gràcies a les gestions del nostre bon amic i membre de l'Institut, l'escultor en Ramon Cuello, autor d'uns relleus que ornem els balcons de la façana de l'entrada a la basílica, dedicats als beats Pere Tarrés i Claret, metge i capellà català, i en Francesc Castelló, màrtir de 1936, vàrem tenir el privilegi de ser rebuts pel Pare Abat Josep M. Soler.

A les dotze del migdia, quan el repic de les campanes era ensordidor, en la magnífica **Sala de Romeries**, el pare **Abat** va estar durant una bona estona dialogant i contestant amb molta amabilitat les preguntes que se li feien de la història del monestir, de l'escolania, de les obres que actualment es porten a terme, etc.

Balcó de la façana, ornat amb els relleus dels beats Pere Tarrés i en Francesc Castelló, obres de l'escultor Ramon Cuello

El President de l'Institut, en Jaume Bertomeu, li va fer entrega de dos volums enquadernats amb tots els Cartularis publicats de la segona època, així com els quatre darrers.

Acomiadant-nos, vàrem fer una fotografia de tot el grup com a record d'aquesta agradable trobada.

El monestir, que està situat a 725 metres d'altitud, té l'o-

rigen en una donació de quatre ermites que fa més de mil anys varen fer els **Comtes de Barcelona** al monestir de **Ripoll**. **Dos segles més tard es fundà el monestir benedictí que depenia del de Ripoll fins al segle XV.**

Els primers vestigis que es tenen d'una d'aquestes ermites, la de **Sta. Cecília**, de la qual apareix documentació datada l'any 900, es remunten a una petita comunitat monàstica, probablement emigrada de terres hispàniques.

Anys més tard, amb la protecció del **Comte de Barcelona Sunyer**, de la seva muller **Riquilda** i el permís del bisbe de **Vic**, es construí un nou edifici reconegut com el monestir de **Sta. Cecília**, regit per la regla de **Sant Benet**.

Al voltant del 1011 va arribar a **Montserrat** un monjo del monestir de **Sta. Maria de Ripoll**, per encarregar-se del monestir de **Sta. Cecília**, sota les ordres de l'abat **Oliva**. **Sta. Cecília** no va acceptar aquesta situació i l'abat **Oliva** va decidir fundar el monestir de **Sta. Maria** al lloc on es trobava l'antiga ermita. A finals del segle XII l'abat regent va demanar ampliar la comunitat a dotze monjos, mínim establert per ser considerada abadia. **La independència del monestir va ser atorgada el 10 de març de 1410 pel Papa Benet XIII**.

El 1493 el rei Ferran el Catòlic va enviar al monestir catorze monjos procedents de Valladolid i Montserrat

Absis de la basílica i monestir

del segle XIX l'abadia va patir l'exclaustració deguda a la desamortització de Mendizábal. **El 1844 es restableix la vida monacal, la congregació de Valladolid desapareix i Montserrat va tornar a ser independent**.

Façana de la basílica

Escultura de Sant Benet de 1962, de Domènec Fita

va passar a dependre de la congregació d'aquesta ciutat. Durant dos segles es van succeir abats d'Aragó i d'altres llocs.

El 1811 – 1812 el monestir va ser cremat i destruït per les tropes napoleòniques i en 1885 es començà la reconstrucció que gairebé encara no s'ha acabat. A mitjans

Les altres ermites de **Sant Antoni** i **Sant Jeroni** foren construïdes conjuntament el 1891 i són les més allunyades del monestir.

Eren molts els nobles i cavallers que desitjaven reposar a **Montserrat** després de morts. En el 1232 un d'aquests enterraments va ocasionar un greu enfronta-

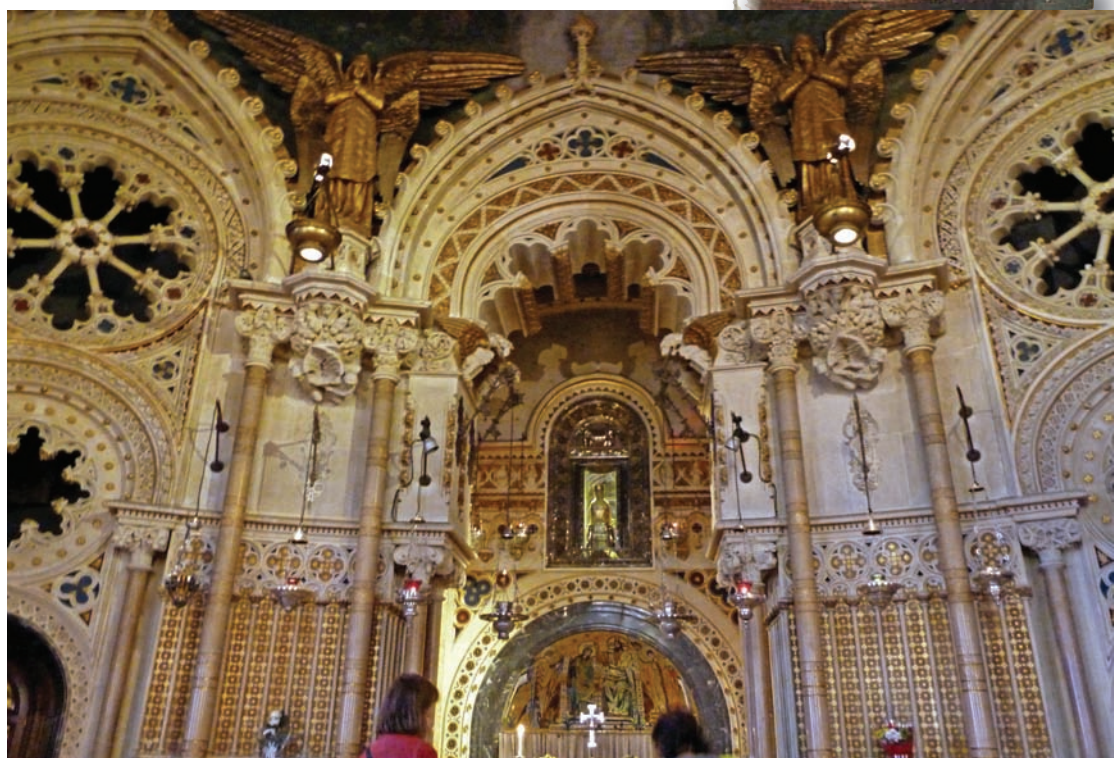

ment entre el monestir de **Montserrat** i el de **Santes Creus**. El cadàver d'un cavaller, **Guillem d'Òdena**, va ser reclamat per **Santes Creus** a **Montserrat** on havia estat enterrat, al·legant el darrer testament del cavaller. El cas arribà a **Roma** i el **Papa Gregori IX** decidí que dos canonges de **Tarragona** i el **Prior de Poblet** fallessin segons justícia. Trobaren els jutges que el testament al·legat per **Santes Creus** era autèntic i, per tant, el cadàver no podia continuar a **Montserrat**, però d'altra banda el cavaller havia mort excomunicat pel bisbe de **Vic** i no podia rebre sepultura a **Santes Creus**.

Es venera en el cambril situat sobre l'altar major de la basílica.

Imatge de "La Moreneta"

Seguint la nostra visita vam quedar embadalits davant l'entrada de la basílica. Té una façana del 1901 d'estil romànic, encara que molt restaurada, que és d'una bellesa impressionant. La basílica d'una sola nau amb capelles al voltant es començà a construir en el segle XVI i fou reconstruïda per complet en el segle XIX.

Cambre de la Verge

L'any 1881, el Papa Lleó XIII li atorgà la condició de Basílica i va declarar a la Verge de Montserrat patrona de Catalunya. **La imatge de la Mare de Déu, "La Moreneta", és romànica del segle XII, d'uns 95 cm d'alt, daurada, amb el rostre i les mans negres, tallada en fusta d'àlber i fou trobada en una cova l'any 880.**

Diu la llegenda que la imatge de la Verge va ser trobada en una cova l'any 880 per uns nens pastors al veure una llum a la muntanya. El bisbe va voler traslladar la imatge a Manresa, però no ho va poder fer ja que l'estàtua cada vegada pesava més i més, i això s'interpretà com un desig de la Verge que la deixessin en aquell lloc i ordenà la construcció de l'ermita de Santa Maria, origen de l'actual monestir.

Sala Central de la Biblioteca de Montserrat. Gravat d'Huecograbado Mumbrú de Barcelona

La biblioteca té un valor universal, amb més de 200.000 volums, així com impremta pròpia, que data del segle XV. Montserrat és un nucli d'investigació cultural únic a Catalunya, centre de devoció i punt de referència de la catalanitat.

Continuant amb la nostra visita ens **vàrem delectar amb unes sardanes que ballaven a la plaça principal.** Els sons de la música en aquestes muntanyes és veritablement emocionant, així com les panoràmiques que des dels miradors vèiem als nostres peus.

Quina meravella de paisatges!, em feien recordar un poema de Verdaguer que diu:

Un dels símbols més representatius de Montserrat és la seva escolania, fundada en el segle XIII, sent la més antiga d'occident. Està integrada per nens cantors. El seu cant a la Mare de Déu, **El Virolai**, és famós a tot Catalunya. Destaca també l'orgue que data de 1896, que s'inaugurà el nou l'any 2010, que situa a **Montserrat** en un nivell musical internacional.

Montserrat és conegut arreu del món. Ha estat centre de peregrinació visitat per grans personatges: **Sant Ignasi** va vetllar les armes en aquest monestir, el rei **Alfons X El Savi** en les **Cantigues** ja parla dels miracles de **Montserrat**. **El 1493 el frare Bernart Boyl**, ermità de **Montserrat**, acompanyà a **Cristòfol Colom** en un viatge a Amèrica, fet que propicià el culte a la Verge de **Montserrat** en aquest continent.

*Per veure bé Catalunya
Jaume primer d'Aragó
pujà al cim de Sant Geroni
a l'hora en que hi surt lo sol
¡Quin pedestal per la estàtua!
pel gegant, ¡quin mirador!
Les àligues que hi niuaven
al cap d'amunt, li fan lloch,
sols lo cel miraven elles
ell mira la terra i tot,
¡que gran li sembla
i que hermosa
l'estimada del seu cor!*

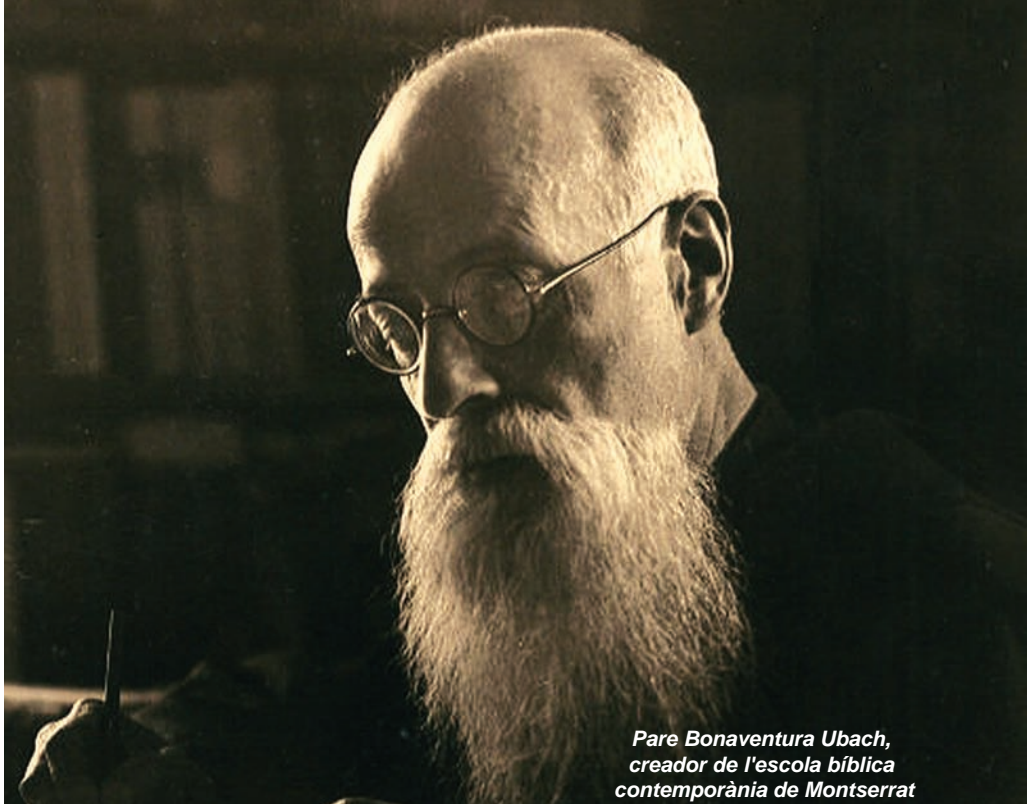

Després de recórrer una estona per les botigues i comprar uns records de la nostra estada, ens vàrem dirigir a l'“**Abat Cisneros**” el restaurant on vam gaudir d'un àpat excel·lent i d'una amena sobretaula. I encara ens faltava per veure quelcom molt important; **els museus, on s'hi apleguen moltes obres de grans artistes catalans, el museu Prehistòric i el famós museu Bíblic, així com tota l'exposició de les peces interessantíssimes i la història del Pare Bonaventura Ubach, monjo de Montserrat i viatger incansable de les rutes bíbliques.** ©

Bibliografia: Dolça Catalunya.-
Enciclopèdia Catalana.-

NO PODEM PARLAR DE MONTSERRAT SENSE FER MENCIO DE LA FIGURA DEL PARE BONAVENTURA UBACH. MONJO, ERUDIT, GRAN ESTUDIÓS DE LES LLENGÜES ORIENTALS, VA VIATJAR INCANSABLEMENT PER LES TERRES DE ORIENT PER TAL DE TREPITJAR ELS LLOCS SAGRATS RELATATS A LA BÍBLIA I CERCAR LES PETJADES DEL POBLE D'ISRAEL. VA SER L'IMPULSOR DEL MUSEU DE MONTSERRAT I EDITÀ LA BÍBLIA DE MONTSERRAT EN CATALÀ.

Pare Bonaventura Ubach, creador de l'escola bíblica contemporània de Montserrat

Per Lluïsa Goberna

DE MONTSERRAT A L'ORIENT BÍBLIC

MUSEU BÍBLIC

Vam acabar la nostra estada a Montserrat amb una visita guiada al Museu Bíblic de Montserrat. Fins ara només es podia veure una part reduïda del fons que el pare Ubach va llegar al monestir, però recentment s'ha obert un nou espai expositiu en el que s'exposa més material arqueològic, a més d'una vasta col·lecció de flora i fauna de la qual ens va cridar l'atenció, un peix bíblic (silur) de mida considerable del riu Tigris i una hiena dissecats i un cocodril momificat (representació del déu Sobkh), així com gran quantitat de plantes i mostres geològiques, que el pare Ubach va anar portant en el transcurs dels seus llargs viatges per l'Orient.

Vam veure nombroses peces de gran valor arqueològic. Una col·lecció de la cultura **Mesopotàmica**, de tauletes amb inscripcions cuneïformes, col·leccions de monedes, de llànties, figuretes policromades, collarets, atuells, amulets, estatuetes i un sens fi d'objectes valuosos de les diferents cultures de **Mesopotàmia**, **Egipte** i **Palestina**. Destaca el sarcòfag de **Nebetifet** de l'Imperi Mitjà, els vasos canopis i les màscares funeràries. També estan exposades diverses rèpliques que el monjo va sol·licitar al **Museu del Louvre** i al **Museu Egip-**

Monjos a Terra Santa. El pare Ubach, davant a l'esquerra, amb el pare Grau. Darrera el germà Eugeni Eurasquin, el pare Antoni Ramon i el pare Emilià Riu, l'any 1926

ci de Torí. Com una còpia de l'estela del codi d'Hammurabi, que va ser el primer text jurídic que es conserva. També vam poder admirar la mòmia d'una dona jove, de l'època tardana, que es creu que era d'una família important. Com anècdota curiosa, a la duana de Marsella no hi havia cap classificació per a una mòmia i va entrar al país com a "bacallà sec".

Actualment es projecta un audiovisual introductor de la relació entre la Bíblia i les cultures de l'Orient.

Aquest Museu que avui podem admirar va néixer gràcies a l'esforç del pare Ubach, que junt amb la seva tenacitat i grans dots de persuasió va poder portar de l'Orient tots aquests objectes valuosos i així realitzar un dels seus somnis: crear el Museu Bíblic de Montserrat, que ell va fundar el 1911. Aquest any, per tant, se celebra el seu centenari.

El pare Ubach viatjant en camell per la península del Sinaí

Quan torna definitivament a Montserrat, el 1951, continua els treballs bíblics i crea un petit nucli d'estudi de l'Església Siríaca i passa els seus últims anys dedicat a l'estudi i tasques relacionades amb el Museu i la Bíblia.

Els seus grans projectes van ser publicar la Bíblia de Montserrat i fundar el Museu Bíblic. Aquesta ressenya només vol ser una síntesi d'alguns dels seus rellevants treballs docents, i d'estudi.

VIATGES

Ja des de feia temps, quan estava a Montserrat, tenia un projecte en ment; el de realitzar un viatge a l'Orient i, durant els quatre anys d'estada a Jerusalem fent de professor i estudiant, alhora va tenir l'oportunitat de visitar

Palestina, Petra, Síria i el Líban.

No va voler deixar Terra Santa sense anar a Egipte i a la península del Sinaí i recórrer l'èxode bíblic que va fer juntament amb el sacerdot belga Josep Vandervorst, el 1910. Aquest viatge era una empresa amb moltes dificultats per la duresa i perillositat del camí, ja que tenien la intenció de travessar el desert del Sinaí en camell. Però pel gran coratge i temeritat alhora d'aquest erudit i viatger infatigable, unit a l'interès i l'objectiu que tenia de trepitjar i conèixer de prop el context cultural i històric on es van desenvolupar els textos bíblics, no hi va haver cap impediment. **En paraules del pare Ubach; "el ritme del viatge és cavalcant en un pacífic dromedari seguint pausadament les petjades d'Israel". Ell afirmava que "els textos bíblics no es poden comprendre sense estar en connexió amb la terra on van néixer".**

En el transcurs d'aquest viatge va poder estudiar la geografia de l'Aràbia Pètria i així redactar força apunts de

RESSENYA BIOGRÀFICA

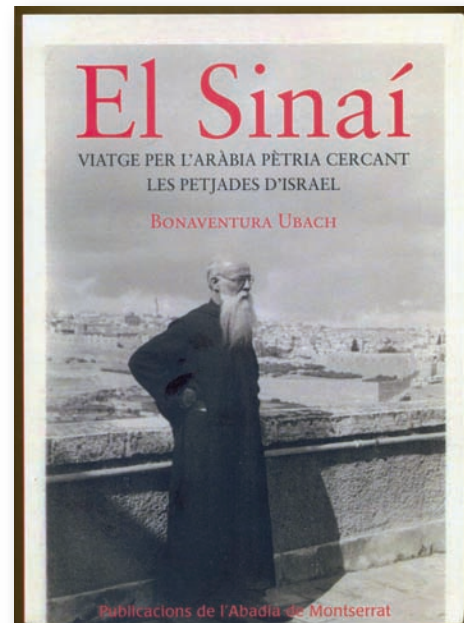
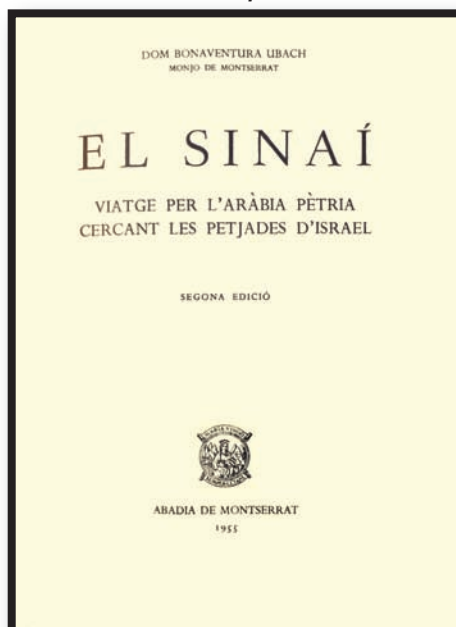
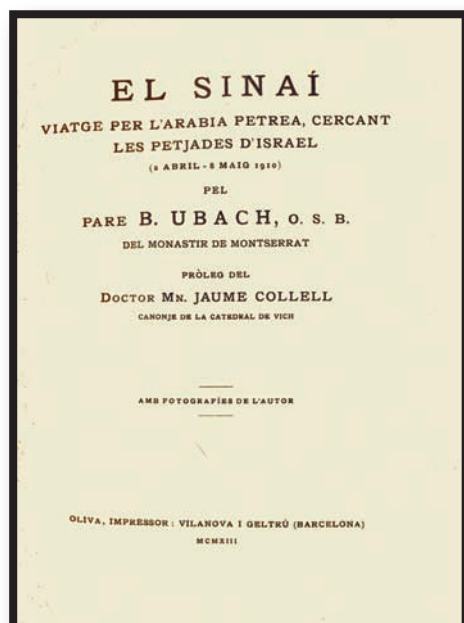
Bonaventura Ubach va néixer l'any 1879 en el si d'una família benestant. L'any 1894, quan tenia 15 anys, va entrar al **Monestir de Montserrat** per fer el noviciat. Recentment ordenat sacerdot el 1902, va ser nomenat professor per ensenyar als monjos més joves les Sagrades Escriitures, l'hebreu i el grec.

Del 1906 al 1910 va ser nomenat professor al Seminari siríac de Jerusalem. Durant aquests anys també va aprendre siríac i àrab i va perfeccionar l'hebreu.

En aquests quatre anys d'estada a Jerusalem, va estudiar també exegesi (*interpretació dels textos sagrats objectivament*) a l'**École Biblique de Jerusalem**, amb el pare dominic Lagrange. Amb aquests estudis encara va sentir més la necessitat de conèixer els llocs geogràfics i històrics que es relataven a la Bíblia.

El 1913, poc després d'editar el llibre del seu viatge al Sinaí, va començar una docència a Roma de siríac i hebreu al **Col·legi Internacional benedictí de Sant Anselm**. Va publicar també una gramàtica en hebreu, el 1919, que va ser emprada en diverses universitats i seminaris.

Primera, segona i tercera edició del llibre "El Sinaí" escrit pel Pare Ubach

Bonaventura Ubach

(1879-1960),
un biblista
excursionista

Per **Bartomeu M. Ubach**
Monjo de Lérins

Després del centenari del primer viatge al Sinaí del P. Bonaventura Ubach, cercant les petjades d'Israel, tot just s'acaben de complir els 75 anys que el Centre Excursionista de Catalunya li va atorgar la medalla d'or.

La medalla havia estat instituïda pel mecenes Rafael Patxot i Jover, el qual, en el seu Sermó de la Medalla, tot referint-se a ell, que no hi va poder ser present, deia: «Entremig de les boires dominants (era el 1935), el medallista d'enguany ens hi fa una clariana amb les lluïssors de sol ixent que l'acompanyen».

EL VIATGE DE BONAVENTURA UBACH AL SINAÍ

El P. Ubach és una de les figures més sobresorlits del Montserrat modern. Ha estat l'iniciador de l'escola bíblica montserratina i és conegut pel seu paper en l'aplega de materials per al Museu Bíblic de Montserrat, com ho recorda als visitants del Museu el seu bust, obra de Manuel Lobo, a l'entrada de l'espai dedicat a la Bíblia i a l'Orient Antic.

Però va ajudar també a fer-lo conèixer, més enllà del món dels estudiosos de la Bíblia, la publicació, el 1913, del llibre *El Sinaí. Viatge per l'Àrabia pètria, cercant les petjades d'Israel*, curiosament editat pel qual és considerat el millor impressor català d'aquella època: Oliva, de Vila-nova i la Geltrú. Puig i Cadafalch deia que aquest llibre havia obert a casa nostra la producció de la literatura científica de viatges. El llibre va tenir molt d'èxit. El 1952 en va ser publicada una segona edició, amb dos apèndixs relatius a un segon viatge al Sinaí (14 de març - 21 d'abril de 1928), per tal de proveir-se de fotografies per a la il·lustració del II i III volum de la *Bíblia de Montserrat*, i a un tercer viatge (5-28 de juliol de 1932), per tal d'estudiar la qüestió del manà.

El P. Ubach va anar per primera vegada a Jerusalem el 1906 per fer de professor de Sagrada Escritura durant quatre anys al seminari siríac de Jerusalem, dirigit per monjos dels monestirs francescos de la Congregació de Subiaco,

a la qual pertany el monestir de Montserrat.

Aquells quatre anys van ser fonamentals per a la seva formació com a biblista, a l'escola del P. Lagrange (1855-1938), fundador de l'École Biblique de Jerusalem feia tot just una quinzena d'anys, i del qual va ser deixeble i amic fidel. Quan el 1951 tornà definitivament a Montserrat, haurà passat en total una trentena d'anys a Jerusalem i haurà recorregut tot l'Orient Mitjà. Un biblista eminent, el P. Louis-Huges Vincent (1872-1960) de l'École Biblique de Jerusalem, havia caracteritzat el P. Ubach,

com a «intrèpid explorador dels països bíblics». Durant aquells primers quatre anys -llavors ell no es podia pas imaginar que més tard passaria tants anys a l'Orient- una idea no l'havia deixat: anar al Sinaí. Amb un sacerdot belga, Joseph Vander-vorst, que li demanà insistentment d'acompanyar-lo, va sortir de Jerusalem cap al Caïre el dia 2 d'abril de 1910. Cal tenir present que si llavors aquella regió no estava encara fragmentada per les fronteres, sovint artificials, imposades després de la primera guerra mundial i del desmantellament de l'imperi otomà, desplaçar-s'hi era sovint una aventura.

«Per la manera com s'acomiadaren de nosaltres -escríu-, qualsevol hauria pogut pensar que ja no ens havíem de veure més fins a l'eternitat. Al Sinaí? Dues persones soles al mont Sinaí? Ca, home, ca! Impossible que tornés, es deien reciprocament. Però nosaltres, animats

Bonaventura Ubach (1879-1960), un biblista excursionista 49

Bonaventura Ubach (1879-1960), un biblista excursionista, per Bartomeu M. Ubach.

El 1935 el Centre Excursionista de Catalunya li va concedir la medalla d'or.

La medalla havia estat instituïda pel mecenes Rafael Patxot i Jover, el qual en el seu Sermó de la Medalla, tot esmentant-lo perquè ell no hi va poder ser-hi present deia: "Entremig de les boires dominants (era el 1935), el medallista d'enguany ens hi fa una clariana amb les lluïssors de sol ixent que l'acompanyen".

tot el seu llarg recorregut. A la tornada del Sinaí, va passar per l'Àsia Menor, Grècia i Creta.

"Comencem de travessar la que fou en altre temps terra de Guessem. Per això, obrim els nostres carnets d'apunt, i jo preparo el meu Kodak; perquè si Egipte ens interessa, no és tan per la grandiositat i antiguitat dels seus monuments, com pels records bíblics que reté relacionats amb l'antic Israel".

Pare Bonaventura Ubach, 23 de març de 1910.

El 1914 va tornar al Líban i el 1922 i 1923 va anar a l'Iraq, on va escriure un

A l'esquerra Retaule català de Santa Caterina al Monestir del Sinaí, on es pot apreciar la magnífica tricromia i els escuts amb les quatre barres a cadascun dels costats. El pare Ubach en el seu viatge al Sinaí va fer la fotografia en blanc i negre i lamentava que no quedés reflectit la vivesa dels seus colors.

Aquest Retaule va ser una donació del cònsol de Catalunya a Damasc, el 1387.

Panoràmica del Monestir del Sinaí. Fot. del pare Ubach. Llibre "El Sinaí"

dietari que es va publicar després de molts anys a Montserrat amb el nom de **"Dietari d'un viatge a les regions d'Iraq"**.

Aprofitant la seva estada a Jerusalem el 1922 i tenint una excedència com a docent, va tenir l'oportunitat d'anar a visitar Mesopotàmia, bressol de les primeres civilitzacions de la humanitat.

El 2 de juliol de 1922 es va embarcar cap a Alexandria, i en aquesta nova estada a Egipte va aprofitar per adquirir diverses peces per tal d'ampliar la sèrie d'egiptologia del Museu. Va passar per Alep fins a Bagdad, on va fer una llarga estada i, per tant, va acabar sent el centre del seus estudis i de la recerca de materials arqueològics. Des de Bagdad va a anar a Mesopotàmia, on va restar una extensa temporada. Va arribar fins a la frontera de Pèrsia, on es va trobar amb dificultats per les tensions d'aquells moments. Va visitar la localitat d'Ur, on es feien diverses expedicions que realitzaven importants treballs arqueològics. També en el seu llarg periple viatger va trepitjar Babilònia i Nínive.

Al 1923, de tornada, va decidir no fer més de docent a Roma i a finals del 1924 va tornar a Jerusalem, on va començar la traducció de tota la Bíblia. **Va restar a l'Orient durant 27 anys més.**

"Finalment, després de vençudes no poques dificultats, m'embarco avui cap a Marsella en el vapor japonès, jo, onze caixes i quatre grans maletes havent pagat 4 esterlines per aquest bagatge i 8,10 esterlines pel meu passatge.

"Adéu encisador Orient, a on tant he gaudit i també soferit durant els 15 mesos que m'han estat concedits per a venir a pouar ciència i a pidolar-te una petita part dels teus tresors. ¿Et veuré encara una altra volta? Al-lah karim!"

Pare Bonaventura Ubach,
7 d'octubre de 1923.

El 1928 tornà a visitar el **Sinaí** i posteriorment el 1932 va fer el tercer viatge. En el pròleg del seu llibre diu: **"Aniràs al Sinaí, a la muntanya de Déu"...**

Durant aquests anys a l'Orient, va seguir treballant en la traducció, el comentari i la il·lustració de les **Sagrades Escripures** alhora que realitzant diversos viatges per adquirir més material arqueològic per al Museu.

Com hem dit abans, no torna a Montserrat fins el 1951 on resta fins a la seva mort, el 19 de febrer de 1960, després d'una vida plena de vivències, d'estudi i de recerca.

LLIBRES

L'any 2009 es va fer la primera edició del llibre **"DIETARI D'UN VIATGE PER LES REGIONS DE L'IRAQ"**, (1922-1923) extret del seu dietari de viatges en què anava apuntant tot detalladament. Així va quedar reflectit en el llibre on el pare Ubach escriu: **"La meva primera i quasi única visita al Caire ha sigut al Museu Egipci. El director m'ha rebut amablement i després d'una llarga conversa, m'ha introduït als subterranis del Museu, on m'ha deixat en total llibertat per escollir els següents objectes: dos sarcòfags, una mòmia de l'època ptolemaica (10 esterlines). Un altre mòmia de cocodril, molts altres objectes de l'antiga civilització egípcia. En conjunt: 27 esterlines"...**

En el relat d'aquest viatge, el lector trobarà el pare Ubach estudiant siríac entre **Damasc** i **Palmira** i posteriorment, a **Bagdad** on s'establí durant set mesos. Des d'allí realitzà expedicions a **Babilònia**, **Ur dels Caldeus**, **Bàs-**

El pare Ubach a Creta el 1910

sora, **Pèrsia**, **Mossul**, **Nínive** i part del **Kurdistan**, tot resseguint sovint les voreres dels rius **Tigris** i **Eufrates**, ajudats de vegades pels beduïns del desert.

Aquest any, després de 56 anys de l'última edició, Publicacions de l'Abadia de Montserrat ha reeditat l'obra **"EL SINAÍ, viatge per l'Aràbia Pètria cercant les petjades d'Israel"**, considerada un dels millors llibres de viatges en català. La primera edició va sortir el 1913, tres anys després de la culminació del seu primer viatge pel Sinaí. La segona edició, del 1955, va ser revisada i ampliada amb un apèndix amb el segon i tercer viatge que el pare

Ubach va fer posteriorment a la península del **Sinaí**.

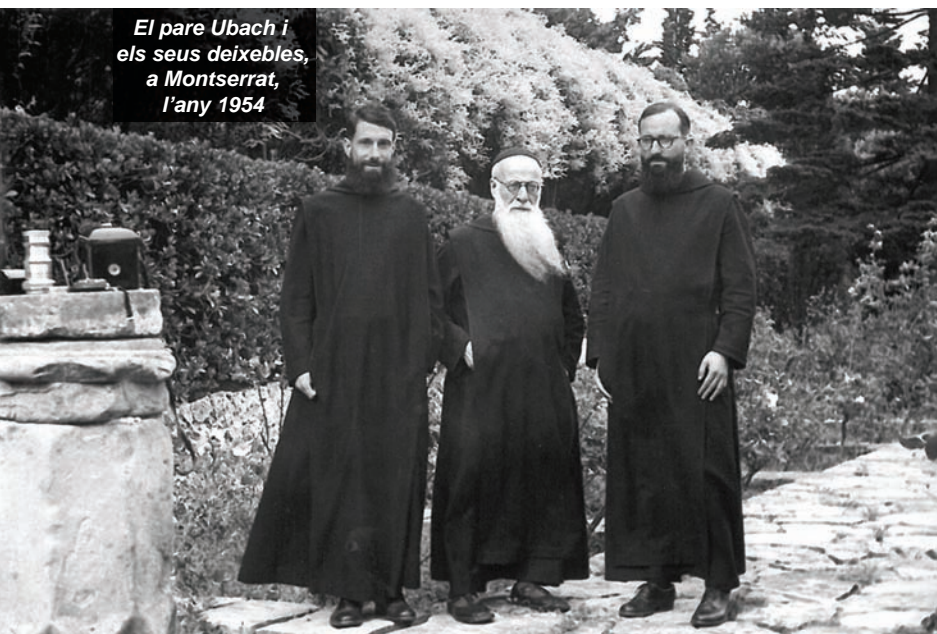
Una de les moltes curiositats del llibre és quan en la seva estada al **Monestir de Santa Caterina** es va trobar un **retaule català de la Santa, amb dos escuts amb les quatre barres a cadascun dels costats superiors del retaule**. Al pare Ubach li va fer molta satisfacció veure aquest retaule amb les quatre barres, en un lloc tan llunyà. A baix s'hi podia llegir una inscripció on deia: **"AQUEST RETAULE FIU FER EN BERNAT MARESA CIUTADA DE BARCELONA CONSOL DE CATHALONIA EN DAMAS EN LAN MCCCLXXXVII"**. Aquest retaule el va fer fer en **Bernat Maresa**, ciutadà de **Barcelona**, cònsol a **Damasc**, l'any 1387.

Us recomanem la lectura d'aquest llibre ja que, a part del seu valuós llegat, amb una important informació, tan arqueològica com de context històric, està escrit de forma molt amena alhora que detallada, **(amb quantioses fotografies fetes per ell mateix)**, i on la forta personalitat de l'autor es deixa veure. **El pare Ubach era curiós, aventurer, intrèpid i per sobre de tot fascinat per l'Orient Bíblic. Es tracta sense cap mena de dubtes d'un autèntic llibre d'aventures, sense ometre la seva última i valuosa finalitat, cercar les fonts, l'origen, dels textos sagrats.**

També cal remarcar el ressò que ha tingut el llibre **"L'Arqueòleg"** de **Martí Gironell**. Un llibre també, força interessant i seriós, que novel·la les aventures dels viatges del pare Ubach per l'Orient.

Fins aquí aquest petit resum de la vida del **Pare Bonaventura Ubach**, que considerem que va ser un home eminent. L'admirem pel seu respecte envers les altres cultures amb les que va conviure tants anys, així com, per la seva erudició i tenacitat. **Va tenir un gran objectiu durant tota la seva vida, que el va apassionar, i va tenir el coratge de fer-lo realitat.** ©

Bibliografia: Museu de Montserrat.- Publicacions Abadia de Montserrat - Llibre "El Sinaí" del pare Bonaventura Ubach.- Gran Enciclopèdia Catalana.- Fotografies Arxiu de Montserrat.

El Parc del Laberint d'Horta

Records del Jardí de l'Edèn

El Parc del Laberint d'Horta és el parc més antic de Barcelona. És un dels indrets més enigmàtics i encisadors de la ciutat, encara que no és dels més coneguts. D'entre la gent que l'ha visitat i ha gaudit de la seva màgia, o ha passat una bona estona provant de trobar la sortida del laberint, pocs deuen ser els que coneixen la seva història i menys encara el seu simbolisme.

Per Toni Font
Periodista

Només d'entrar-hi, la seva atmosfera, carregada de misteri, ens captiva. La nostra ànima sembla atrapada per la nostàlgia, com si recordés que en un temps remot havia gaudit en els jardins de l'Edèn i volgués recuperar aquell goig, ara gairebé oblidat.

El resultat de la **Guerra de Successió**, a inicis del XVIII, amb la victòria borbònica, va dur la família **Desvalls** a l'exili al centre d'Europa, ja que havien fet costat a l'aspirant **Carles d'Àustria**. En **Joan Antoni**, fill d'aquests exiliats, a pesar de les tendències polítiques de la família, va tenir una gran influència francesa i va adoptar l'esperit del corrent artístic i intel·lectual que aflorava en aquella època, la Il·lustració, i va esdevenir-ne un gran exponent.

El laberint és la peça central del parc i la que li dona el nom, però en tot el conjunt hi trobem altres simbologies i referències al món clàssic que el converteixen en un espai fascinant, d'una bellesa singular i ple de significats.

Abans d'entrar a comentar el simbolisme del parc del Laberint, serà interessant conèixer quins són els seus orígens i qui va ser la persona que va voler convertir el seu somni en realitat.

Desvalls, el mecenes del Parc

Joan Antoni Desvalls, Marquès de Llupià, de Poal i d'Alfarràs, va ser el mecenes que va fer possible la construcció del Parc del Laberint. Va néixer l'any 1764 i pertanyia a una nissaga de cavallers lleidatans els orígens de la qual trobem en el segle XIII. Els primers Desvalls havien treballat al servei de Pere I i les generacions següents havien pres part en fets històrics com la reconquesta de València a les ordres de Jaumel, la defensa de Granada i el setge d'Almeria, i havien estat consellers de Pere II, entre d'altres.

Jardí neoclàssic

Escut
de la Família
Desvalls

Tenia una gran cultura i va demostrar posseir amplis coneixements en diferents matèries, com les matemàtiques, la física, la meteorologia, l'economia, la història i l'art. D'ell va néixer el projecte de crear a Barcelona la "**Conferència Física**", una societat científica que esdevindria posteriorment "**l'Acadèmia de Ciències Naturals i Arts**", de la qual seria vicepresident.

Pavelló de les Muses

Aquesta sensibilitat, fruit de la seva cultura i el seu esperit il·lustrat, és la que dóna origen a l'ambiciós projecte de crear en els terrenys del voltant del palau familiar un parc fascinant, ple de simbologia i de referències clàssiques, com és el del Laberint.

La família **Desvalls** va cedir el parc a l'Ajuntament de la ciutat l'any 1967, a canvi d'una compensació en terrenys i monetària. Des del 1971 és obert al públic.

Un Parc ple de simbologia

Desvalls va transmetre les seves idees sobre com havia de ser el parc a l'arquitecte italià **Domenico Bagutti**, del qual se sap ben poca cosa, però tot sembla apuntar que podia haver estat maçó, tenint en compte la simbologia que trobem, sobretot a la zona del **Pavelló neoclàssic**. Hi ha constància que **Bagutti** va construir ell mateix algunes de les fonts del parc, com la de la nimfa **Egèria**, en la part més elevada del jardí, on es troba el **Pavelló**.

Les obres de construcció del parc es van iniciar el 1791, a càrrec dels mestres d'obres **Jaume i Andreu Valls** i del jardiner francès **Joseph Delvalet**. El **Marquès d'Alfarràs** tenia aleshores 50 anys i va morir sense veure-les finalitzades. Van ser els seus successors els que van haver de finalitzar el projecte. Per bé que el parc ens sedueix per la seva bellesa, no serem capaços de copsar tot el seu misteri sense conèixer el simbolisme dels seus elements. **La mitologia clàssica i la seva concepció com a itinerari iniciàtic són els eixos al voltant dels quals gira el parc.**

Palau de la família Desvalls

La nostàlgia que transmet el parc sembla que ens recorda el Jardí de l'Edèn, el paradís en què l'ésser humà vivia en harmonia, en un estat de benaurança i de perfecció que a causa del pecat original va perdre. Tot el parc evoca aquell paradís perdut i el desig de la nostra ànima de retrobar-lo.

El jardí, com a espai ordenat, amb geometria harmònica, ple de bellesa, ha estat de sempre, en les cultures més diverses, un símbol de realització espiritual. Com a oposició a la bellesa racional i controlada del jardí hi trobem el bosc, que representa les forces desordenades de la natura. És la mateixa dualitat que existeix entre la nostra ment conscient, regida per la voluntat i edificada per la saviesa, i el subconscient, dominat pels instints i les emocions. Aquest camí del caos a l'ordre és el camí que l'ésser humà ha d'emprendre en la seva recerca i evolució interior. **El parc, en la seva ordenació que combina art i natura, zones ordenades i agrestes, és una analogia perfecte d'aquest treball d'alquímia interior.**

Un camí iniciàtic

A l'entrada del recinte hi trobem el palau de la família Desvalls, d'estil neoàrab i neogòtic, que es troba adossat a la Torre Sobirana, una antiga torre militar del segle XI, reformada posteriorment, que va ser conservada quan es va construir el palau.

Quan entrem al parc, trobem la **plaça dels Lleons**, que és el punt d'on neixen cinc camins, un dels quals mena al laberint. Al començament domina el desordre del bosc,

i és gairebé impossible fer-se una idea de l'ordenació global del parc. **És des de dalt, des del nivell superior, on hi ha el Pavelló de les Muses, que ho dominem tot.** L'analogia amb la vida és clara: necessitem assolir una saviesa superior, omniscient per comprendre plenament la Realitat.

Dels cinc camins que surten de la **plaça del Lleons**, el de més a l'esquerra ens condueix a un cementiri fals, que simbolitzaria la mort. La dualitat mort-renaixement, o en terminologia freudiana, **Eros i Thanatos**, forma part indistriable del camí iniciàtic que ens porta a morir i néixer varies vegades per travessar les diferents etapes evolutives que condueixen a la perfecció.

El parc del Laberint reflecteix un ordre en la zona central, l'anomenat jardí neoclàssic, format per tres terrasses esglaonades, mentre que la zona perifèrica mostra una vegetació agrest. **El laberint, fet de xiprers retallats, és l'element que es troba en el nivell inferior del jardí neoclàssic i simbolitza el camí, sovint enrevessat i ple de dificultats, que l'ésser humà ha de seguir fins a trobar la sortida cap a un estadi superior d'evolució espiritual.** A l'entrada hi veiem un relleu en marbre amb les figures d'**Ariadna i Teseu**. A la plaça central del laberint hi trobem una estàtua d'**Eros**, que esdevé una al·legoria de l'impuls que mou la vida i ens empeny en la nostra recerca. En la mitologia clàssica, hi trobem una clara referència d'aquesta evolució en **Hèrcules**, l'heroi que després de superar unes dures proves, va assolir la immortalitat i va poder entrar al **Jardí de les Hespèrides**.

Quan aconseguim sortir del laberint, ens trobem amb la **cova d'Eco i Narcís**. Aquest darrer es mirava a l'aigua d'un llac i es veia incapaç d'unir-se a aquell al qual estimava, que no era altre que ell mateix, mentre **Eco** sospirava pel seu amor.

Temples de Dànae i Ariadna

Font de la nimfa Egèria

Per damunt del laberint hi ha dos nivells. **En el primer hi ha els temples de columnes toscanes amb les estàtues de Dànae i Ariadna. Aquest mateix nivell és travessat pel canal romàntic, un riu artificial construït per Elies Rogent i que finalitza en l'illa on antigament hi havia la cabana de l'amor.**

Unes majestuoses escalinates, al costat de les quals podem veure una estàtua de **Dionís**, el déu del vi, ens porten al nivell superior. **Allà hi ha el Pavelló de les Muses, ple de simbologia maçònica.** Està coronat per

una escultura que representa l'art i la natura, on hi ha les llegendes en llatí **"L'harmonia de l'art i la natura creen la bellesa"** i **"L'art harmoniós il·lumina el fruit de la mare natura"**. Al **Pavelló** és on es duïen a terme els esdeveniments socials i les recepcions per part de la família Desvalls.

Darrera del Pavelló hi ha l'estany quadrangular, abastit per la font de la nimfa Egèria, abans esmentada, a qui Diana va convertir en una deu després del desconsol per la mort del seu espòs Numa, el rei-sacerdot. Egèria simbolitza la renúncia als afers mundans i la superació de l'amor; l'estadi en què l'ànima s'allibera i es fon amb l'Absolut. A la barana de l'estany també hi destaca l'escultura d'un parell de dofins de la boca dels qual raja l'aigua. L'aigua representa el flux dels pensaments de la nostra ment, sovint desordenats i volubles. L'estany on van a parar és, en canvi, quadrat i acull i calma les aigües inquietes. Un símbol més de com l'art i la saviesa de l'home pot assolir la perfecció i la bellesa amb el domini de la natura.

Canal romàntic

Curiositats

Entre les recepcions oficials que van tenir com a escenari el **Parc**, hi ha fins i tot les de tres **Reis d'Espanya: Carles IV, Ferran VII i Alfons XIII.**

Joan Maragall va triar la terrassa intermèdia del **Parc**, on hi ha els temples de columnes toscanes, per representar obres teatrals clàssiques, com **Ifigènia a Tàurida**, de **Goethe**, el 1898. Traduïda per **Maragall** i dirigida per **Adrià Gual**.

Al parc es va rodar una de les escenes de la pel·lícula **"El perfum"**, que també té altres localitzacions a la ciutat de Barcelona. ©

Porta de l'Àrtic i de la democràcia parlamentària

Per M. Lluïsa Pujol
Periodista

Islàndia era un dels països d'Europa que m'atreia conèixer des de feia temps per la seva situació geogràfica, aïllada d'Europa i localitzada prop del Cercle Polar Àrtic, a 250 km. de Groenlàndia. Set dies voltant per l'illa van ser suficients per adonar-me que el seu millor patrimoni és el seu territori format per glaceres, volcans, fumaroles, paisatges únics i un estil de vida pausat allunyat de la voràgine de la majoria dels països occidentals.

L nostre viatge a Islàndia, país situat entre l'Atlàntic Nord i l'oceà Glacial Àrtic, va estar precedit per una gran pluja d'estiu que va parar quatre hores abans de sortir de l'aeroport de Barcelona, on vam agafar un vol directe a la capital del país: **Reykjavik** (Reykjavík), que vam visitar l'últim dia de trajecte. A l'endemà de la nostra arribada vam llogar un cotxe per iniciar sense perdre un segon el viatge rumb

de l'Antàrtida i Groenlàndia. Entre els seus atractius destaquen la cascada de **Svartifoss** i les llengües de **Skaftafellsjökull** i de **Morsárjökull**. Abans d'arribar al punt de destí vam fer algunes parades, entre aquestes, a **Fjadrárgljúfur**, una gola de 100 metres de profunditat i dos quilòmetres de longitud, que discorre per un terreny de roca granular amb capes de lava pertanyent a l'època glacial de fa 2 mil milions d'anys i vam sortejar amb èxit una zona de vents quasi huracanats de la que ens va prevenir l'oficina de turisme de la zona.

El trajecte de la segona jornada va ser des de **Höfn** fins a **Fosshóll**, on es troba la cataracta de **Goðafoss** (*Déu*). **Hi ha una llegenda que diu que a la "Cataracta dels Déus" es van llançar les estàtues dels antics déus després que en l'Alþingi (el parlament islandès) es decidís adoptar la religió cristiana en el segle X.** Al llarg d'aquest recorregut, vam veure el far de **Dyrhólaey**, però no ens vam aturar perquè el temps no acompanyava, per la forta pluja i vent. Tot

i això vam gaudir d'un paisatge impressionant, espais molt oberts, sobris i muntanyes volcàniques decorades amb cascades provocades per les aigües subterrànies i els icebergs. **Vam recórrer la zona del llac Mývatn, format durant una erupció volcànica fa 2300 anys.** És el quart llac més gran i fèrtil d'Islàndia i es troba envoltat de nombroses formacions volcàniques. **Per aquesta àrea**

al sud del país per la Ring Road (anell de 1.399 Kms.) o Ruta 1, la carretera principal del país, que vam recórrer durant set dies. Al conduir en cotxe no ens estava permès anar per les carreteres secundàries sense asfaltar. Només ho podien fer els tot terrenys. Vam fer nit a pocs kilòmetres de **Höfn**, zona pesquera del sud-est de l'illa, on es troba un dels seus ports més importants. En aquesta àrea es troba el **Parc Nacional de Skaftafell** (*el segon més gran del país*), situat als peus de la **gran glacera Vatnajökull, la major superfície gelada del planeta després**

Glacera Vatnajökull

Akureyri

Aus, "Frarets", genuïns d'Islàndia. Grimsey

Panoràmica zona de Dalvík

es troba Námafjall Hverir, una zona geotèrmica d'alta temperatura que pot arribar fins als 200° C, visible per la presència d'un fum que emana de la terra.

El tercer dia vam anar a Akureyri, la segona ciutat més important del país, situada a la base oest del fiord Eyjafjörður, a la vora del riu Glera. És curiosa pel tipus de cases que hi ha, de fusta i amb vius colors, però l'ac-

Volcà camí de Reykiavíc

tivitat de la ciutat, comparant-la amb la nostra, és més aviat reduïda. Akureyri es va establir el 1602 com a base per al comerç amb Dinamarca. Vam passar la nit a pocs kilòmetres de Dalvík, població costanera situat en la desembocadura del fèrtil vall Svarfadardalur.

Grimsey: tocant el Cercle Polar Àrtic

El quart dia vam agafar a primera hora el vaixell que sortia del port de Dalvík que ens portaria en tres hores a l'illa de Grimsey, a 40 Km. de la costa i en el Cercle Polar Àrtic. Grimsey té uns tres-cents habitants i és el millor lloc per veure i estudiar les aus, entre elles, els anomenats "Frarets", gènuins d'Islàndia, i que no van poder evitar ser captats per la meua hiperactiva càmera. Durant les quatre hores que vam ser-hi, vam dedi-

Geysir

car el temps a recórrer l'illa, fer fotos i fugir d'algunes aus agressives que s'acostaven perillosament als nostres caps. Un natiu que venia al vaixell ens va explicar que tenen aquesta actitud perquè protegeixen els seus nius distribuïts per la costa i que fins i tot hi han hagut casos en què s'ha ferit a la cara a alguns turistes. Com a record d'aquesta visita ens vam dur un certificat que expedeixen conforme has estat en el Cercle Polar Àrtic. La nit la vam passar a Varmahlid, petita aldea a la cruïlla de la Ring Road amb la 752 i la 75.

A l'endemà, cinquena jornada, ens vam dirigir cap a Reykiavíc. Pel camí, vam parar dues hores a la granja Sveitasetrid, situada a Gauksmyri, a l'oest del comtat de Hunathing, on vaig practicar un dels meus esports preferits i el d'aquest país: l'equitació. Curiosament els cavalls autòctons islandesos es caracteritzen per ser de mida petita, semblants als poneys, i molt robustos. Vam veure el cràter de Grábrók, el cràter més gran -173 metres- dels tres cràters que estan sobre els 600 metres de longitud. Es troba en el sistema volcànic de Ljósufjöll.

La Ruta del Cercle d'Or

El sisè dia vam recórrer els voltants de la capital, concretament l'anomenada ruta del Cercle d'Or, que inclou Geysir, lloc mundialment conegut pels famosos fenòmens naturals geotèrmic als quals ha donat nom: els guèisers, la impressionant catarracta

Cataracta de Gullfoss (Cascada d'Or)

1944

Actual Parlament islandès

L'enorme fissura d'Almannagjá, en el Parc Nacional de Thingvellir, va donar aixopluc al segle X a les assemblees de l'Alþingi o parlament Islandès. Des de aleshores ha estat el punt de trobada i de celebracions del poble islandès, com va ser el 17 de juny de 1944 quan Islàndia es va independitzar i va proclamar la República.

de Gullfoss (*Cascada d'Or*) i el Parc natural de Þingvellir. El Parc Nacional de Thingvellir, també se'l coneix amb el nom "*el símbol de la consciència islandesa*". És un dels llocs de major importància històrica i mítica d'Islàndia. L'enorme fissura de Almannagjá va donar aixopluc al segle X a les assemblees del Alþingi o parlament Islandès, probablement el més antic del món. Ha estat el punt de trobada i de celebracions per part del poble islandès. Tanmateix, és l'únic lloc del món on es pot veure, per sobre del nivell del mar, la separació de les plaques tectòniques americana i europea, que creix uns 2 cm. l'any. Es va convertir

sílice i el sofre. Els seus productes de cosmètica i salut es venen per tot el món sota la marca "*Blue Lagoon*". No vam tenir temps de visitar el volcà Eyjafjallajökull que s'ha posat de moda després de la erupció del 14 d'abril de 2010 que va llançar cendra volcànica a diversos quilòmetres en l'atmosfera, que va portar al tancament de l'espai aeri sobre la major part del nord d'Europa durant uns dies i va afectar els plans de viatge de milions de passatgers.

Aigües termals "Blue Lagoon", (Llacuna Blava)

Església Hallgrímskirkja a Reykjavík

en parc nacional en la primera meitat del s. XX i va ser declarat Patrimoni de la Humanitat el 2004. En ell es troba la cascada d'Öxararfoss i el propi llac de Þingvallavatn, que conté espècies de peixos que no es troben en cap altra part del planeta. Vam concloure la jornada visitant el Blue Lagoon (*Llacuna Blava*), a 50 Km. de la capital. S'ha convertit en un complet i modern centre de talassoteràpia amb spa, botigues, restaurant i un hotel. És una gran bassa termal a l'aire lliure amb un aigua d'un impactant color blau celeste a una temperatura mitjana de 40°. És una de les atraccions més visitades del país. Les seves vaporoses aigües es troben enmig d'una formació de lava i són riques en minerals, com el

L'últim dia vam passejar per la capital, seu del govern i del Parlament. Vam veure, entre d'altres coses, l'edifici Perlan-La Perla, construït el 1988 amb una espectacular volta envidrada, que alberga un restaurant panoràmic giratori, sales amb exposicions temporals i el Museu Saga, on diverses figures de cera recreen la forma de vida dels antics vikings; l'església Hallgrímskirkja, un dels edificis més emblemàtics de la ciutat per la seva espectacularitat, dedicada a Hallgrímur Pétursson, escriptor i pastor luterà famós pels seus "*Himnes de la Passió*" i l'escultura més famosa de Reykjavík, "*Solfa-la barca solar*", obra de l'artista Jón Gunnar Árnasson, que s'erigeix a l'extrem de la badia de Klappartígur.

Panoràmica de Reykjavík

Antecedents històrics

En el segle VIII els monjos irlandesos van arribar a l'actual república independent. Un segle més tard ho van fer els vikings que van anomenar a l'illa com Terra de Gel. El primer colon nòrdic permanent conegut va ser Ingólfur Arnarson, qui va construir la seva granja a la zona de l'actual capital l'any 874. A l'Ingólfur li van seguir molts altres colons emigrants, en gran mesura nòrdics, i els seus esclaus irlandesos. En 930, s'havia ocupat la major part del terreny cultivable i es va fundar l'Althing, (o Alþingi) un parlament legislatiu i judicial, com a centre polític de la Mancomunitat Islandesa, que molts veuen com el primer exemple de parlament. El cristianisme va ser adoptat prop de l'any 1000. La Mancomunitat va durar només fins el 1262, quan les lluites intestines entre grups de poder locals van portar a una guerra civil i a la pèrdua de la independència. A canvi de provisions anuals de queviures i fusta, Islàndia es va posar llavors sota la sobirania de Haakon IV, rei de Noruega. En 1394, després de la unió de Kalmar, va caure sota el domini de Dinamarca, país que va cedir l'explotació comercial de l'illa a com-

Figures de cera, que recreen als antics vikings

lament modern, Alþingi, va ser fundat el 1845 com un òrgan consultiu davant el monarca danès. Aquest parlament fou àmpliament vist com un restabliment de l'assemblea fundada el 930 durant el període de la Mancomunitat Islandesa, que fou suspesa el 1799. Per consegüent, el país «es possiblement la democràcia parlamentària més antiga del món».

Edifici Perlan-LaPerla, que alberga el Museu Saga

El 14 de maig de 1941 el Alþingi, amb ocasió de la invasió alemanya de Dinamarca, va trencar les seves relacions amb la corona danesa. Al maig de 1944 un referèndum popular va aprovar una nova constitució i el 17 de juny del mateix any es va proclamar la República en què va ser triat president Grein Björnsson.

Escultura "Solfa-la BarcaSolar"

Recentment Islàndia va portar a terme una revolució pacífica, de la qual els mitjans de comunicació han fet tot just referència, que ha permès no només tombar un govern i redactar una nova constitució, sinó empresonar als responsables de la catàstrofe econòmica del país.

Com sempre, el viatge em va permetre conèixer un nou país i un altre cultura que m'anima a prosseguir descobrint nous llocs i noves experiències en un món global. ©

EI CARTULARI visita Sant Gallen i Annecy

Aquest estiu, aprofitant un viatge per diferents països d'Europa i amb el desig de donar a conèixer la publicació **CARTULARI de la Catalunya Comtal**, hem lliurat uns exemplars a la **Biblioteca Abacial de Sant Gallen (Suïssa)** i a **Annecy (França)**. La **Biblioteca Abacial de Sant Gallen** és una de les més riques i antigues del món, ubicada a l'Abadia benedictina de **Sant Gall**, inscrita el 1983 en la llista del patrimoni mundial de la **UNESCO**, i des de fa més de dotze segles, un dels principals centres culturals i del saber a Europa. Coneguda també com la **farmàcia de l'ànima**, aquest històric emplaçament remunta el seu origen al 612 dC, quan el monjo pelegrí irlandès **Gall** es va establir en aquest lloc juntament amb molts dels seus deixebles.

De tornada a Barcelona, vam fer una visita a la pintoresca ciutat medieval d'**Annecy**, capital de l'**Alta Savoia (França)**, prop de **Ginebra**. Allí resideix **Raúl Rodríguez**, un dels fundadors de la **Biennial de Cine Español** en 1983, a qui vam lliurar un exemplar de la revista després d'haver-nos ensenyat els llocs més emblemàtics de la població. **Raúl** ha dirigit fins el 2002 el festival, pel qual han passat destacats cineastes com **Ventura Pons**, **Alejandro Amenábar**, **Iciar Bollain**, **Isabel Coixet**, **David Trueba** i **Benito Zambrano**.

de la Cultura Catalana", patrocinada per **MEXCAT** i l'**Institut de Cultura de Morelos**. Dins de la mateixa es va fer un homenatge a la cantant i actriu catalana **Gloria Lasso**, que va viure a **Cuernavaca** i va morir allí el 2005.

L'amic i membre de l'**Institut**, en **Josep Pérez Abuyé**, "**El Charro català**", va ser convidat per participar a la cloenda de "**La Setmana Catalana**", amb el concert d'homenatge a la gran artista catalana, reconeguda internacionalment. **Maria José Lasso**, filla de la coneguda cantant, el va entrevistar dins del programa de la televisió mexicana **Tacos i Caviar**. Al final de l'entrevista la presentadora li va lliurar un diploma de "**La Fundación Zabaleta, Educación, Arte i Cultura**", en reconeixement per la seva enorme contribució al concert en homenatge a **Gloria Lasso**. En aquest concert de clausura que es va celebrar al "**Jardin Borda**" (**Sala Manuel M. Ponce**), **Josep Pérez Abuyé** va donar un extens recital de ranxeres tradicionals cantades en català i "mexicà", acompanyat pel **Mariachi Universal de Tetelcingo**, amb un gran èxit

Setmana Catalana a Mèxic

A principis del passat octubre va tenir lloc a la ciutat de **Cuernavaca**, (estat de **Morelos**), **Mèxic**, la celebració de "**La Setmana**

A **LEKTER GRAFIKS** oferim un servei complet d'agència de comunicació digital: disseny gràfic, web, audiovisuals, render 3D.

Quan contacti amb nosaltres digui'ns que ha vist aquest anunci i obtindrà un 10% de descompte!

➔ **MILLOREM LA IMATGE GLOBAL DE LA SEVA EMPRESA**

Disseny de cartells, identitat corporativa, catàlegs, díptics, tríptics, expositors i stands. Desenvolupem botigues online, blogs personalitzats, intranets, newsletters, mailings, posicionament SEO i alta en cercadors. Desenvolupem webs amb continguts auto-administrables, multiusuaris i multi-idioma.

Contacte

93 501 05 68

info@lekter.com

www.lekter.com

Asesoría Fiscal, Contable y Seguros Generales

José María Manubens Guillamón

Calle Camí Ral, 389

08301 Mataró (Barcelona)

Teléfono 937 904 242

e-mail jmmanubens@hotmail.com

ADMINISTRADOR DE FINQUES

FINQUES CLARAMUNT

**ADMINISTRA, LLOGA, VEN
GESTIÓ I INVERSIÓ IMMOBILIÀRIA
25 ANYS AL VOSTRE SERVEI**

C/. Prats de Molló, 10

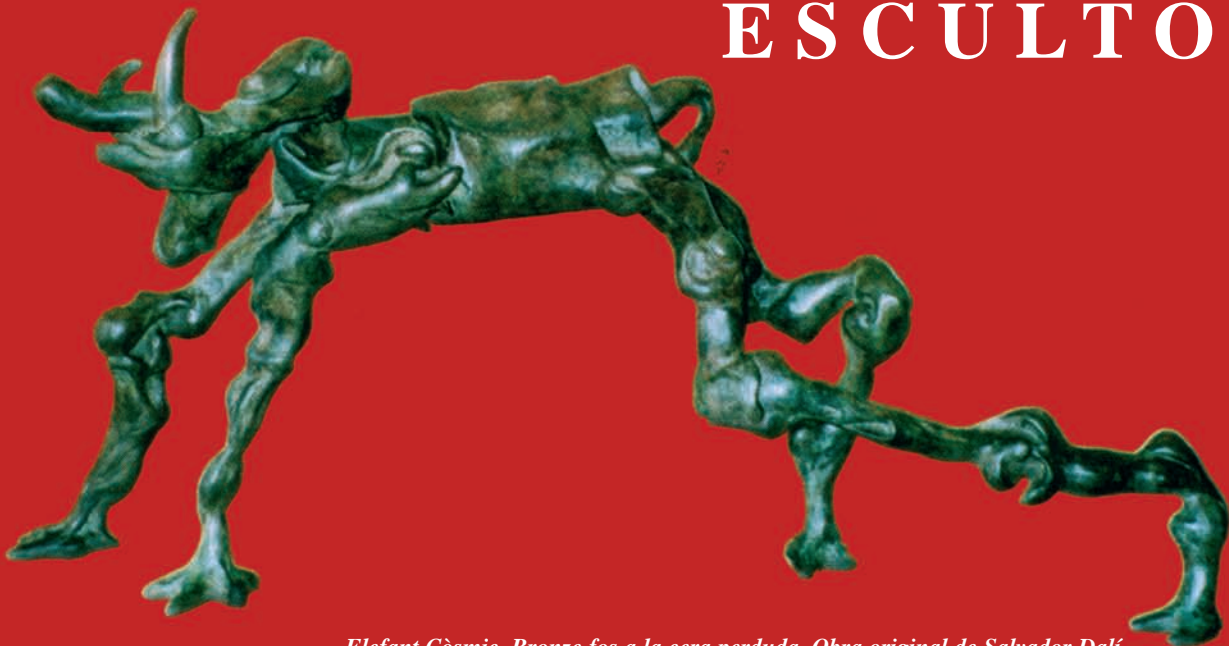
Telf. 93 201 85 16 Fax 93 200 90 09

08021 - BARCELONA

SALVADOR DALÍ

ESCUPTOR

*Elefant Còsmic. Bronze fos a la cera perduda. Obra original de Salvador Dalí.
Pertanyent a la col·lecció Clot i creat al voltant de 1970.*

*La Sala Güell, situada a l'edifici del Reial Cercle Artístic, Palau Pignatelli,
C/. Arcs n.º 5 de Barcelona. Presenta la mostra "Dalí escultor".
Una ocasió única de contemplar obres procedents de varies col·leccions privades.*